

**SALGÓTARJÁN MEGYEI JOGÚ VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA,
INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 314/2012 (XI.8)
KORMÁNYRENDELET SZERINTI MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA**

II. HELYZETÉRTÉKELÉS

EGYEZTETÉSI DOKUMENTUM

BUDAPEST, 2014. FEBRUÁR 03.

TARTALOMJEGYZÉK

3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRESZEK	3
3.1. TELEPÜLÉSRESZEK KIJELÖLÉSE, PONTOS LEHATÁROLÁSA, A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA, TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSA, A LEHATÁROLT TELEPÜLÉSRESZEK RÖVID BEMUTATÁSA.....	3
3.2. FEJLESZTÉSI MEGKÖZELÍTÉSŰ ELEMZÉS	15
1. városrész: Somoskő, Eresztvény, Salgóbánya, Rónafalu és Rónabánya	16
2. városrész: Acélgyár, Zagyvaróna, Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep.....	21
3. városrész: Beszterce lakótelep.....	28
4. városrész: Városközpont.....	31
5. városrész: Kőváralja és Idegértelep	37
6. városrész: Forgách-telep és Somlyóbányatelep.....	41
7. városrész: Rákóczi út környéke.....	48
8. városrész: Baglyasalja	53
9. városrész: Zagyvapálfalva.....	57
10. városrész: Külterület (Eresztvény nélkül)	62
3.3 AZ AKCIÓTERÜLETEK LEHATÁROLÁSA, TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSA.....	64

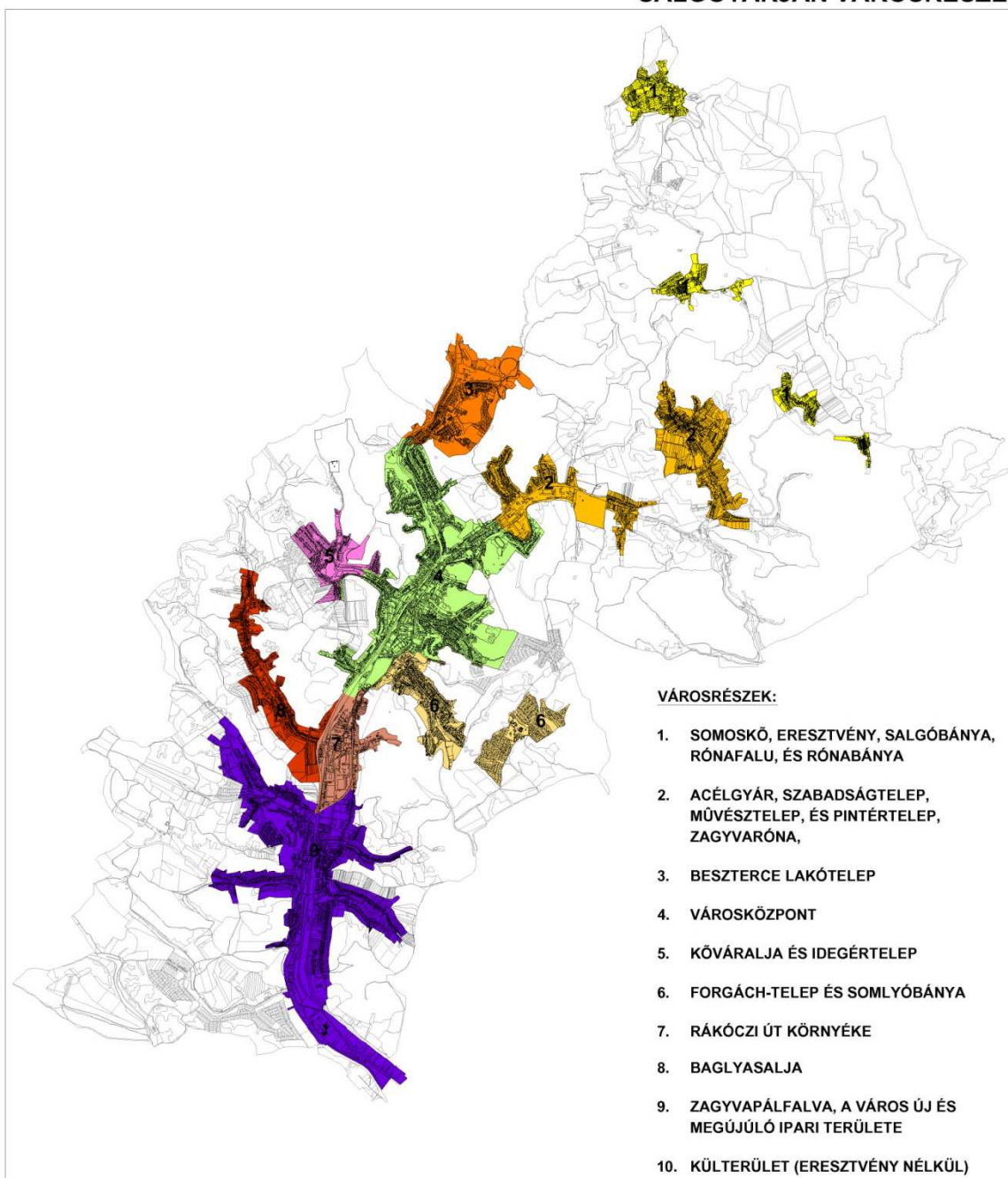
3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

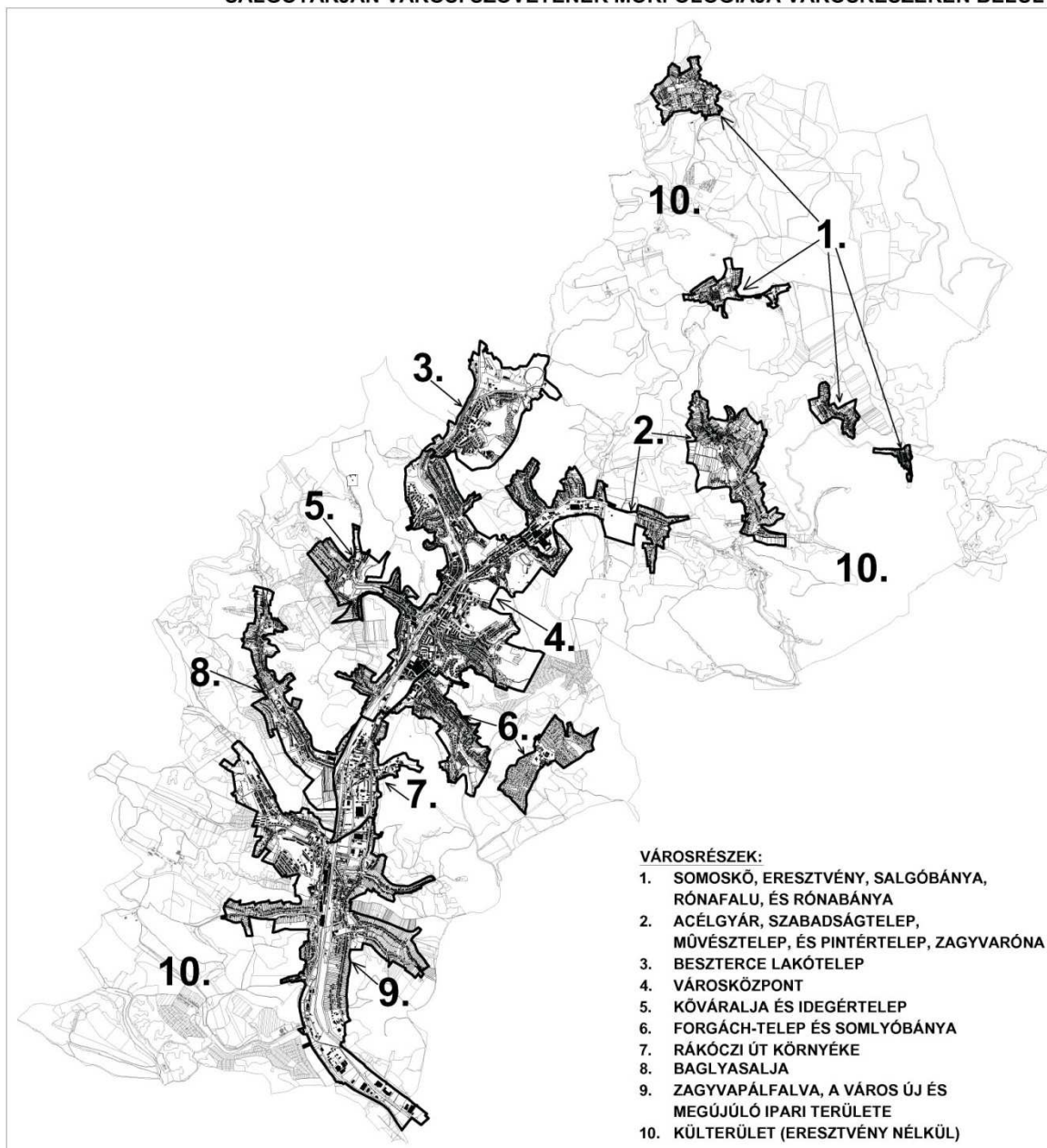
Salgótarján Megyei Jogú Város közigazgatási területe 10 városrészre osztható fel:

1. városrész: Somoskő, Eresztvény külterület, Salgóbánya, Rónafalu és Rónabánya;
2. városrész: Acélgyár, Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep, Zagyvaróna;
3. városrész: Beszterce-lakótelep;
4. városrész: Városközpont;
5. városrész: Kőváralja és Idegértelep;
6. városrész: Forgách-telep és Somlyóbánya;
7. városrész: Rákóczi út környéke;
8. városrész: Baglyasalja;
9. városrész: Zagyvapálfalva a város új és megújuló ipari területe;
10. városrész: Külterület (Eresztvény nélkül).

SALGÓTARJÁN VÁROSRESZEI

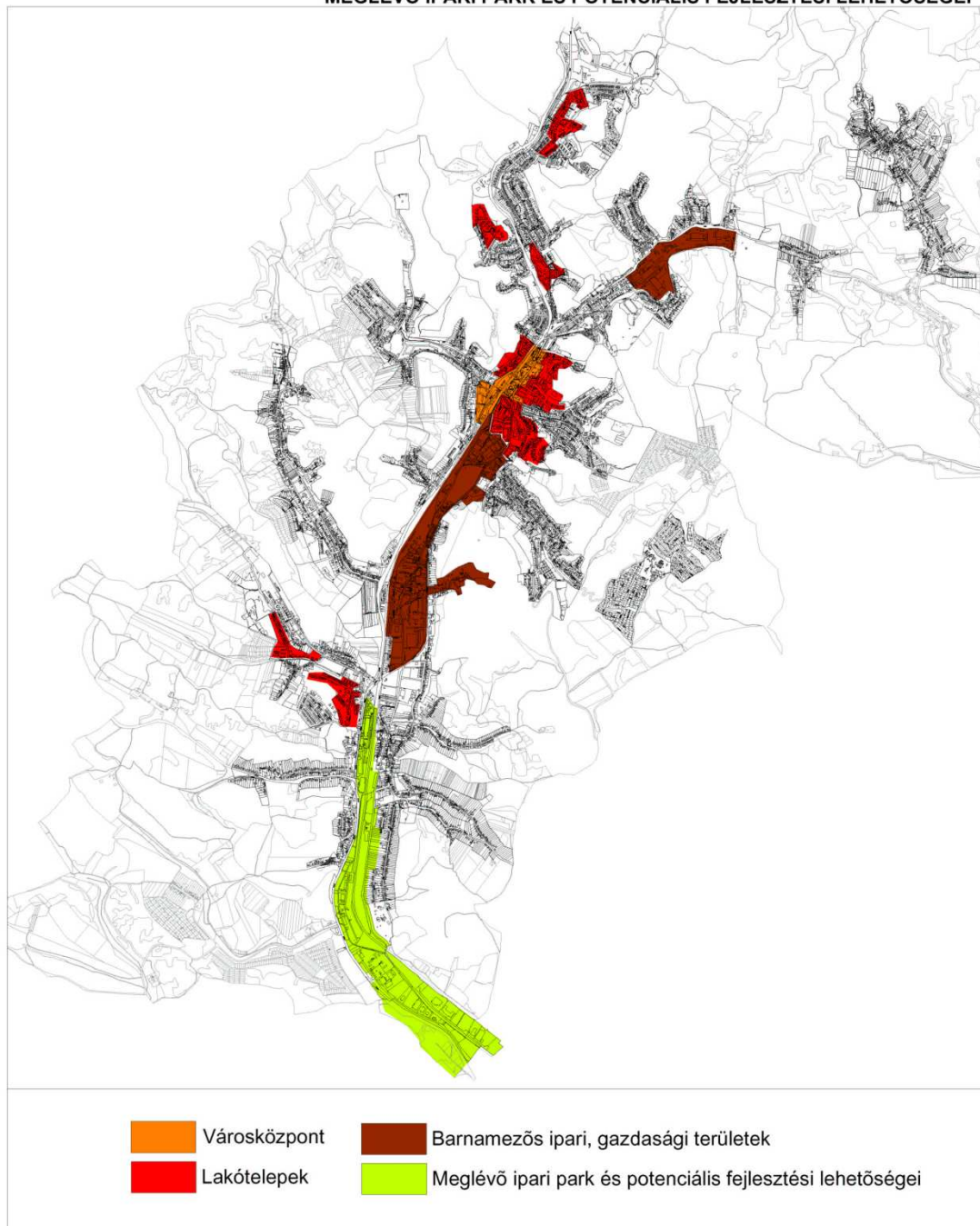

SALGÓTARJÁN VÁROSI SZÖVETÉNEK MORFOLÓGIÁJA VÁROSRÉSZEKEN BELÜL

A következő ábrából jól látható, hogy Salgótarján központi várostestének túlnyomó többségű részét iparosított technológiával épült lakótelepek, és barnamezős rehabilitációra váró ipar, gazdasági, illetve közlekedési területek alkotják. A kihasználatlan, üresen álló vagy alulhasznosított barnamezős területek fejlesztése érdekében az önkormányzat tulajdonszerzésének elősegítése, a támogatási intenzitás növelése, a rekultiváció intenzívebb támogatása nélkülözhetetlen, mivel ennek hiányában ezek a rozsdaovezetek nem fognak megújulni, új hasznosítási lehetőségeket kapni munkahely teremtési vagy funkcióváltási szándékkal.

A LEGJELENTŐSEBB LAKÓTELEPEK, BARNA MEZŐS TERÜLETEK, VALAMINT A MEGLÉVŐ IPARI PARK ÉS POTENCIÁLIS FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI

Salgótarján városi övezetei tükrözik a szerves történelmi fejlődés meghatározottságait és hagyományait, az összevont városrészek ugyanakkor figyelembe veszik a tervezés és a statisztikai adatgyűjtés szempontjait, továbbá megfelelő keretét jelentik a városfejlesztésnek is, biztosítva a városrészek és a fejlesztési akcióterületek integrációját.

Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrészek helyzetét. Az egyes városrészek gazdasági jellemzői az engedéllyel rendelkező és működő kiskereskedelmi üzletek és a vendéglátóhelyek száma alapján, valamint a legnagyobb vállalkozások (iparüzési adó alapján) jelenléte alapján jól közelíthetők (1. táblázat). Ezekből az adatokból kiderül, hogy Salgótarján idegenforgalmi és kereskedelmi ellátási központjai határozottan elkülönülnek, az ipar és a közlekedés kiterjedt telephelyei, terei ugyanakkor szinte mindenhol jelen vannak a várostestbe ékelve, értékes belső városi területeket is nagymértékben elfoglalva. A Belváros és környéke főként az igazgatás, a közlekedés, a vendéglátás, a kereskedelem, valamint a közszolgáltatások központja, míg a lakónegyedek az alapfokú ellátásban és az egyéb szolgáltatásokban, a városi peremterületek az iparban, a külső településrészek a turizmusban és a rekreációban kapnak fontosabb szerepet. A boltok elhelyezkedése a városban rendkívül koncentrált (kivéve az élelmiszer jellegűek), több mint fele a 4. városrészben található, de ez jellemzi a vendéglátást is. Az ipari, vállalkozási telephelyek – és részben a kereskedelmi szolgáltatások –, illetve ezekkel együtt a foglalkoztatás jól elkülöníthető módon, egyrészt szintén a központi, másrészt a külső negyedekben jelenik meg (északkeleti és déli városperemek), amikhez jelentősebb ellátási szerepek is társulnak.

1. táblázat A városrészek kereskedelmi üzleteinek, vendéglátási egységeinek száma, valamint a legnagyobb cégek elhelyezkedése (db), 2008

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	Városrész									Külterület
Legnagyobb vállalkozások	0	0	0	3	0	0	1	1	5	0
Kiskereskedelmi üzletek	4	31	60	355	23	27	10	16	108	0
Vendéglátóhelyek	5	15	21	85	7	6	12	4	32	0

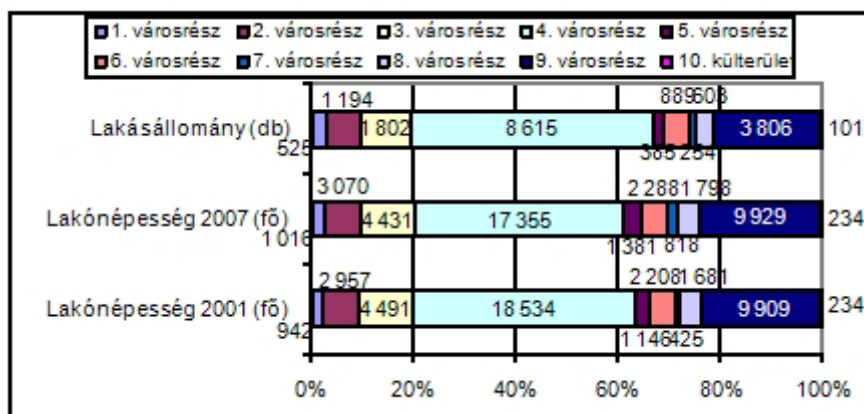
Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az ITS-ben vizsgálati és fejlesztési szempontok alapján lehatárolt, több homogén településrészből összetevődő városrészek lakosság száma, részben a hozzájuk csatlakozó településrészek számossága és nagysága, részben a lakóterület mellett meglévő különböző funkcióik kiterjedtségéből adódóan, eltérő (1. ábra). A központi belterületen kívüli 7 egyéb belterületi településrészt, amelyek elkülönülten, az összefüggő városi szöveten kívül helyezkednek el (Pintértelep, Rónabánya, Rónafalu, Salgóbánya, Somlóbánya, Somoskő és Zagyvaróna) viszonylag kevesen lakják (2001-ben mintegy 3150 fő – Somoskőújfalun kívül), akárcsak egyes, ugyan a központi belterülethez tartozó, de morfológiai szempontból részben elkülönülő településrészeket is (Eperjestelep, Rákóczi út környéke, Béketelep, Idegértelep). A városhoz tartozó, 2001-ben még 21 külterületi (részben) lakott helyen természetesen még ennél is kevesebben élnek állandó jelleggel: összesen mintegy 280 fő. A gazdasági jelleg erőteljesebb megjelenésével jellemezhető városnegyedek esetében (pl. Zagyvapálfalva, Acélgár és környéke, Rákóczi út és környéke) ugyanakkor sokkal nagyobb a nappal jelenlévő népesség, mint az éjszakai, a munkahelyek és a gazdasági szolgáltatások kiemelkedő vonzása miatt.

A legnagyobb népességkoncentráció a 4. (18534 fő) és a 9. városrészt jellemzi (9909 fő), e területeken él a város lakosságának csaknem 2/3-a (63%; Kemerovó, Napsugár lakótelep, Béketelep, Belváros, Acélgár és környéke, Eperjestelep és Rokkantelep együtt, valamint Zagyvapálfalva;). A

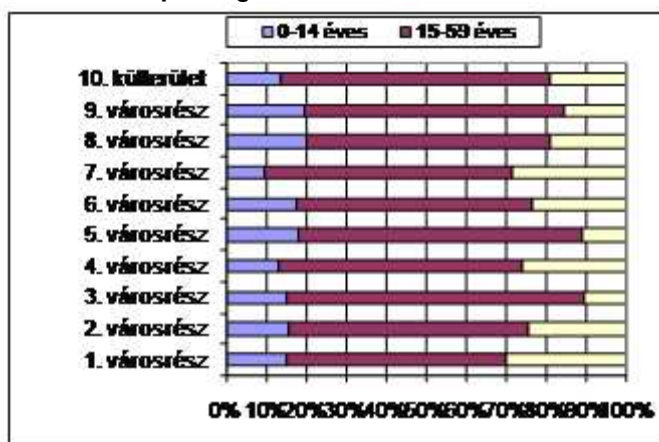
településrészek népességszámának eltérő változásában kettős tendencia érvényesül: egyrészt a lakosság a központból, illetve a hozzá kapcsolódó lakó- és részben kolóniatelepi részekről (Kemerovó, Napsugár, Béke-, Beszterce-, Művész-, Szabadság-, Pintér- és Jónás-telep), ha teheti a peremek irányába költözködik (elsősorban Északkelet, Kelet és Nyugat felé), illetve a környező településekre történő jelentősebb mértékű kiköltözés, a szuburbanizáció folyamata is megfigyelhető. Másrészt egyes belső, leromló gyármenti lakóterületeken is megnőtt a népességszám vélhetően a rezidens idős népesség közé – illetve elhalálózásukkal a helyükre – beáramló alacsonyabb státusú népesség következtében (Rákóczi út és környéke), amely lakótömbi szinten kimutatható a belváros tágabb környezetében is (1. városrész).

1. ábra A lakónépesség és a lakásállomány száma és aránya városrészenként, 2001 (2007)

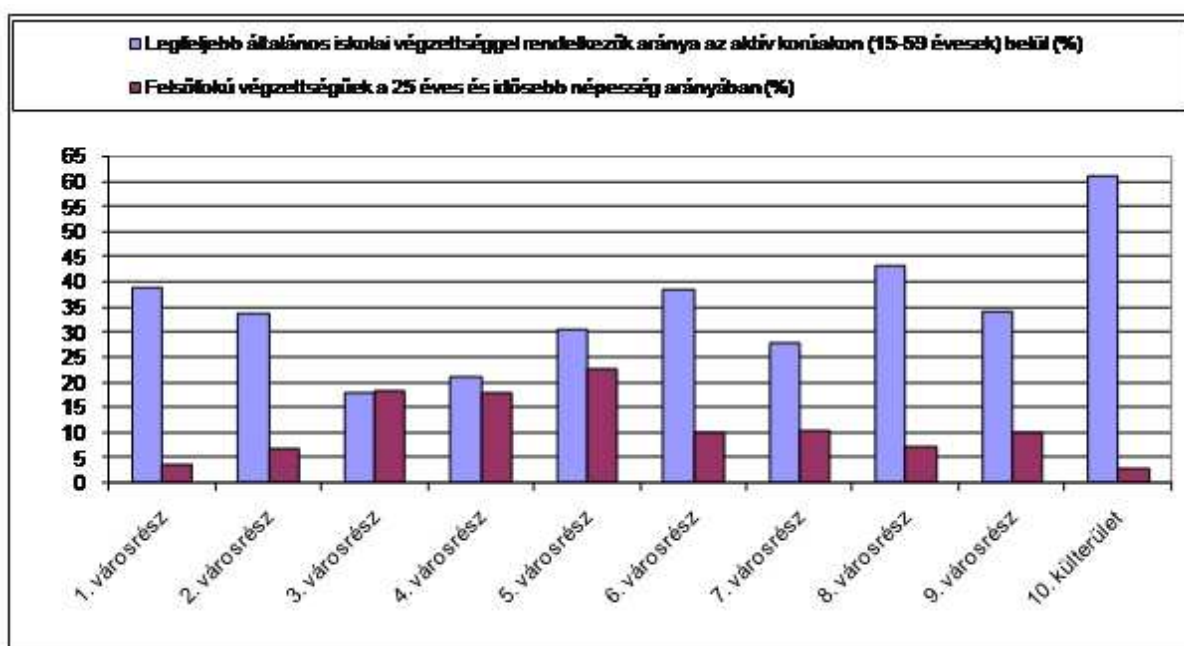
Az egyes városrészek lakónépességének korösszetétele erőteljesen differenciált. Az északi külső belterületi településrészek alkotta városrészben drasztikus mértékű az előregedés (1. városrész), akárcsak a Rákóczi út és a Belváros környezetében (7. és 4. városrész), ugyanakkor a nyugati városrészekben (5. városrész: Kővávalja, Idegértelep) és a Beszterce lakótelepen (3. városrész) még feleekkorára arányban sem élnek időskorúak. A 6. és 8. városrészben mind a fiatal mind az időskorúak aránya magas (Forgách-telep és Somlyóbányatelep; Baglyasalja). Baglyasalján és Zagyvapálfalván (8-9. városrész) kimagaslóan a legfiatalosabb a korösszetétel, de az 5. és 6. városrészben (Kővávalja és Idegértelep; Forgách-telep és Somlyóbányatelep) is jelentősen meghaladja az átlagot (2. ábra).

2. ábra A lakónépesség korszerkezete városrészenként, 2001

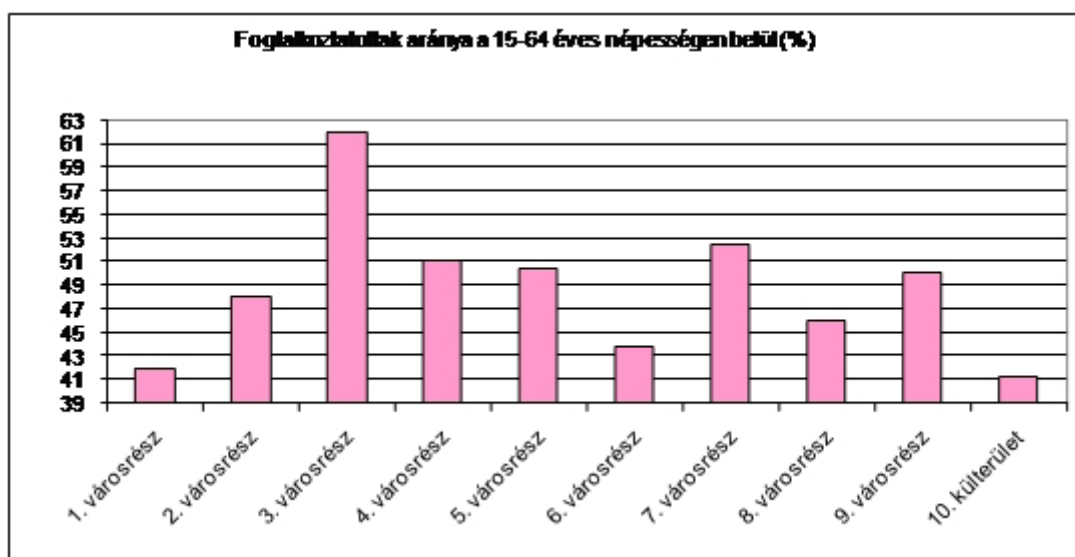
A városrészek lakónépességének átlagos iskolai végzettségi viszonyai szintén jelentős, részben az előzőekhez hasonló területi megoszlású egyenlőtlenségeket mutatnak (3. ábra). A várostesttől elkülönült egyes külső belterületi, illetve a külterületi lakórészekben (1-6-8-10. városrész) élő aktív korúak nagyjából csak általános iskolai végzettséggel, vagy azzal sem rendelkeznek (39-61%). A felsőfokú végzettségűek, előzőekkel ellentétes területi eloszlásban, de szintén egyenlőtlenül oszlanak el a lakóterületeken: az előző peremterületeken és a külterületi lakott részekben lakossági részarányuk minimális (<10%), amelyhez a 2. és a 9. városrészben élők alacsony képzettsége is társul. A Belváros, valamint annak nyugati és északi kiterjesztésében (3-4-5. városrész) kiemelkedő – nem csak városi szinten – a végzettség (18-23%). Vélhetően a Belváros és tágabb környéke inkább a magasabban kvalifikáltaknak nyújt zömében szolgáltatási jellegű munkahelyeket (kivéve Acélgyár és környéke).

3. ábra Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, és a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebb népességben belül, 2001

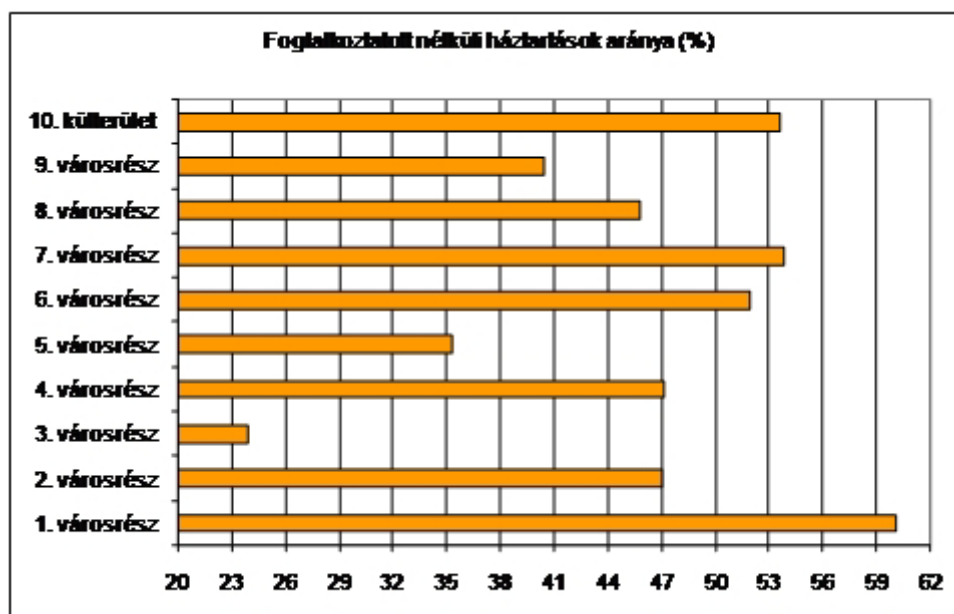
A népesedési folyamatok hatása megmutatkozik a foglalkoztatásban is, hiszen jelentős a különbség az arányaiban magas eltartottakkal rendelkező, valamint a szélesebb aktív rétegekkel bíró városrészek között, a foglalkoztatás országos átlag alatti, de a nagytérségben kiemelkedő városi szintje mellett is. A Beszterce városrészben élők között kiemelkedő, 62%-os az aktív korúak foglalkoztatása, ami a városközponthoz szintén közel fekvő hagyományos településrészek esetében is így van, amelyek azonban a fejlesztési szempontú városrészi összevonások révén nem emelkednek ki (Kemerovó, Napsugár, Béketelep, Eperjestelep). Városi értelemben átlagos szintű (50-53%) a foglalkoztatás a többi belső városi és iparral rendelkező területen (4., 5. 7. és 9. városrész), míg a külső városrészekben rendkívül alacsony (41-44%, 4. ábra).

4. ábra Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül városrészenként, 2001

A külterületen, az északkeleti külső településrészekben és egyes belső zárványokban jelentékeny szociális feszültségekre utal a foglalkoztatott nélküli háztartások magas aránya (52-62%). Nagyok az eltérések az 1., 6., 7. és 10. (Somoskő, Eresztvény, Salgóháza, Rónafalu és Rónabánya; Forgáchtelep és Somlyóháza; Rákóczi út környéke; Külterület), illetve a 3., 5. és 9. városrész között (24-40%; Beszterce; Köváralfa és Idegértelep; Zagyvapálfa). Az utóbbiakban élő családoknak ugyanis az átlagnál jobb a megélhetési lehetőségei a családfenntartók jóval magasabb foglalkoztatási szintje révén, előbbieken pedig jelentős belső szociálisan problémás területi góczok is megtalálhatóak (5. ábra).

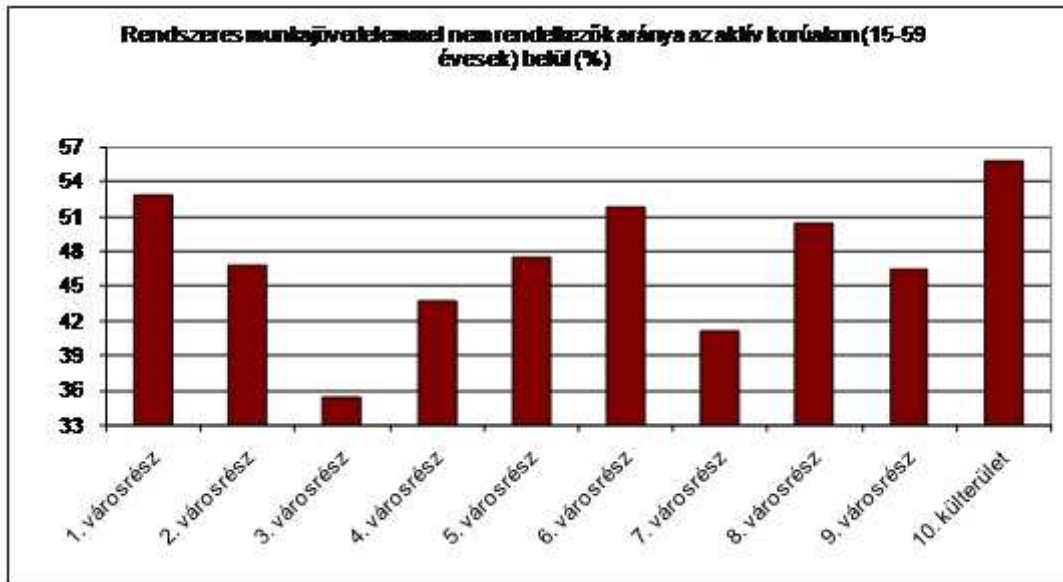
5. ábra Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya városrészenként, 2001

Hasonló különbségek mutatkoznak meg az aktív korúak rendszeres munkajövedelmének hiányát mutató adatok terén, mely tekintetben a legkedvezőtlenebb helyzetben szintén a külterület, az

északkeleti külső városrészek és egyes belső területek vannak (10., 1., 6. és 8. városrész). Itt az aktív korúak mintegy 50-55%-ának nincs munkaviszonyból származó, vagy egyéb rendszeres jövedelme. Szemben a kb. 35-43%-os aránnyal rendelkező 3., 7., és 9. városrészekkel, közülük is a kiemelkedő beszercei lakóterülettel (6. ábra).

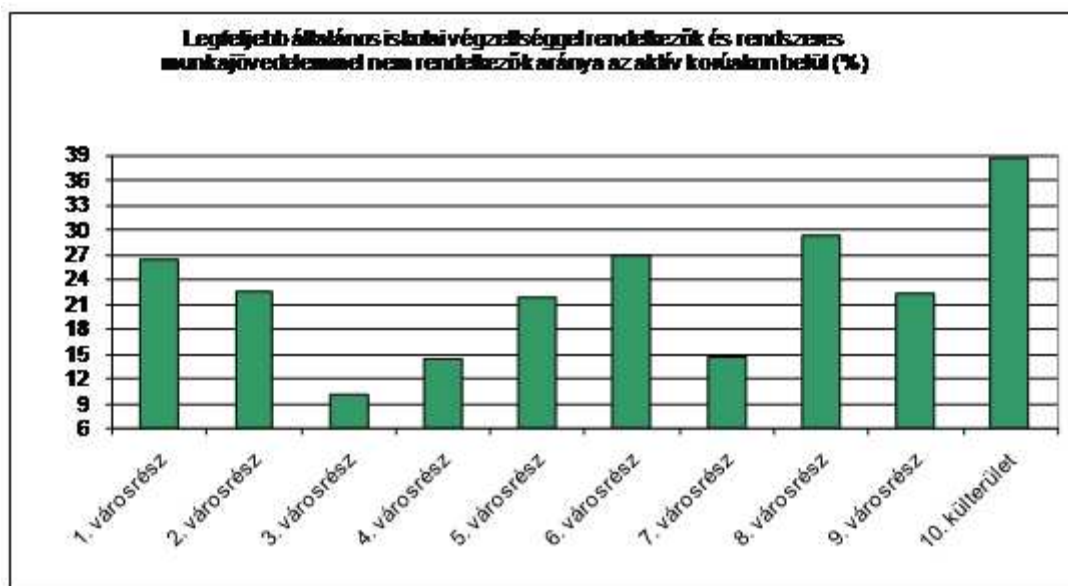
6. Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül városrészenként, 2001

Salgótarján központi és egyéb külső belterületein több helyen is jellemző kisebb létszámú hátrányos helyzetű lakossági csoportok néhány lakótömbre, teleprészre kiterjedő területi szegregációja. A szegregációs mutató értéke egyes városrészek esetében városrészi szinten is 27-39% között van (7. ábra): a rendszeres munkajövedelem hiánya mellé a végzettséget is beemelő szegregációs jelzőszám szerint a külföldterületeken, továbbá Baglyasalja, Forgách-telep és Somlyóbányatelep egyes részein, Idegértelepen, a Salgó és a Zagyvai rakodó út mentén és a köztes területen, a Művésztelepen és Salgóbánya centrumában, valamint Zagyvapálfalván a Csokonai út és a Tarján-patak között, ill. a bányagépgyárnál (Zöldfa u. – Hársfa u. – Hősök útja) élők társadalmi elszigeteltsége magas fokú, a lakókörnyezeten is megmutatkozó szegénység jelentős szociális nehézségekkel terhelt.

Ezek a részek együttvéve mintegy 1400-1600 hátrányos helyzetű ember él, szociálisan nehéz sorsú háztartási, családi körülmények között. Az ő problémáik kiemelt támogatást, kezelést kívánnak az önkormányzat részéről (is). A szociálisan veszélyeztetettek aránya részben e területek környékén, részben más kisebb külső és belső lakóterületi egység esetében is jelentős, és hatványozott figyelmet kíván (kiemelten Rónafalu, Rónabánya és Zagyvaróna egyes részei, Jónás-telep, Szabadságtelepen a Gedőci út eleje, a Bajcsy-Zsilinszky út és a vasút menténe Eperjes és Idegér közti szakasza, Baglyasalja-Óalberttelep, Rokkantelepen a Kazinczy út környéke).

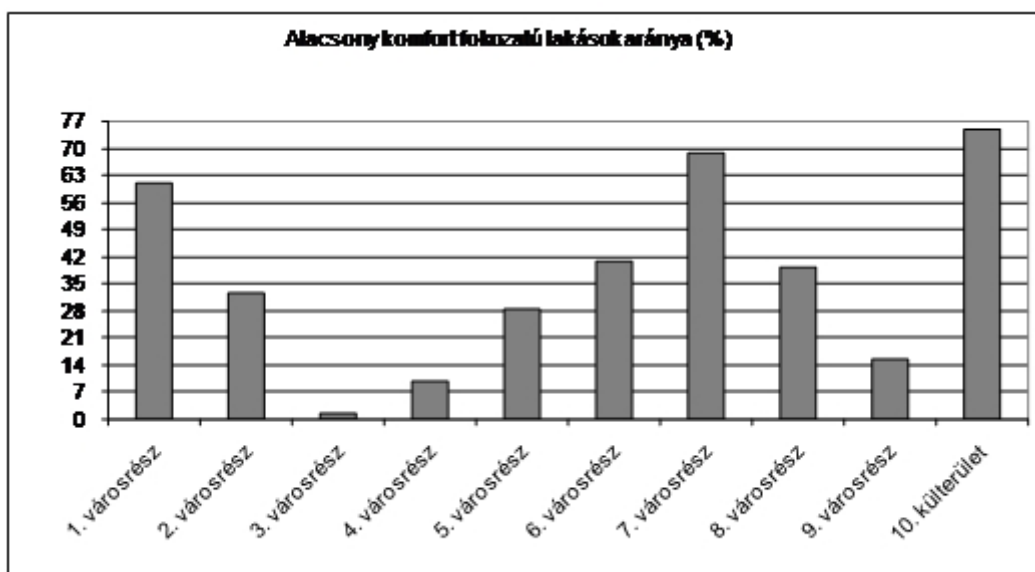
7. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül városrészenként, 2001

A városrészek lakókörnyezete fő jellemzőjének tekinthető a lakásállomány, valamint az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. A lakásállomány városrészenkénti aránya nagyjából követi a népességeloszlást. Annyi különbséggel, hogy a 2. (Zagyvaróna, Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep), az 5. (Kőváraja és Idegértelep), a 8. (Baglyasalja) és a 9. városrészben (Zagyvapálfalva) jóval átlag feletti a laksűrűség, míg az 1. (Somoskő, Eresztvény, Salgóhánya, Rónafalu, Rónabánya) és 4. városrészben (Kemerovó, Napsugár, Béketelep, Belváros, Acélgár és környéke, Eperjestelep és Rókkanttelep) ezzel ellentétes a helyzet (1. ábra).

A 8. (Baglyasalja) és a 6. (Forgách-telep és Somlyóbányatelep), továbbá kiemelten az 1. városrész (Somoskő, Eresztvény, Salgóhánya, Rónafalu és Rónabánya), a Rákóczi út és környéke, valamint a mezőgazdasági külterületek lakosainak alacsony foglalkoztatási, végzettségi és szociális helyzetéhez alapvetően kedvezőtlen lakókörnyezet is társul, mivel ezeken a területeken kiemelkedő a nem megfelelő komfortfokozatú lakások aránya (az itteni lakások átlagosan fele ilyen). A 2. (Zagyvaróna, Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep) és az 5. városrészben (Kőváraja és Idegértelep) is eléri a 28%-ot a félkomfortos, komfort nélküli és szükséglakások lakásállományon belüli aránya (8. ábra). A 3. (Beszterce), a 4. (Belváros és tágabb környéke) és a 9. városrész (Zagyvapálfalva) lakásállományának a legmagasabb az átlagos komfortszintje.

8. ábra Alacsony komfortfokozatú (félkomfortos, komfort nélküli, szükség-) lakások aránya városrészenként, 2001

Közfeladatok tekintetében a különböző városrészek szélsőségesen eltérő mennyiségi és minőségi ellátási helyzetét az oktatási, valamint az egyes szociális intézményekkel való ellátottság jelzi (4. táblázat). Mindkét előbbi szempontból a Belváros és tágabb környékén, illetve a Zagyvapálfalván kívüli városrészek ellátási helyzete megoldatlan, amely a város széttagoaltsága, pénzügyi és fenntartási nehézségei miatt jelentős konfliktusok forrása, ugyanakkor a központ jó külső és belső elérhetősége, térségi közösségi közlekedési centrum szerepe, a társadalmi szerkezet, és az igénybevételi szándékok, használati igények alapján részben indokolt, és feloldott.

4. táblázat Az oktatás és szociális ellátás egyes intézményeinek városrészenkénti elhelyezkedése (db)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
	Városrész									Külterület
Óvoda	0	1	1	7	0	1	0	1	2	0
Általános iskola	0	0	1	5	0	1	0	1	2	0
Középiskola	0	0	0	4	0	0	1	0	1	0
Bölcsőde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Idősek nappali intézménye	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	1.városrész	2.városrész	3.városrész	4.városrész	5.városrész	6.városrész	7.városrész	8.városrész	9.városrész	Külterület	1. szegregátum (Erkel út - Névtelen u. - Petőfi u. - Névtelen u.)	2. szegregátum (Kakukk József út - Teremtő út - Kisvasút u. - Katalin u. - Petőfi út)	3. szegregátum (Karancs út - Kővár út - Bereczki Máté út - Felső idegér út - Névtelen u. - Alsó Idegér út - Bereczki Máté út)	4. szegregátum (Csille köz - Somlyói út - Teréztáró u.)	5. szegregátum (Fákóczy út - Salgó út északi oldala)	6. szegregátum (Salgó út - Gedőci u.)	7. szegregátum (Kisfaludy Sándor út)
Lakónépesség száma	37262	802	2904	3891	15515	956	2065	376	1779	8840	96	203	175	238	106	208	153	103
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	13,2	15,8	12,6	12	14,7	13,6	12,2	18,9	14,7	6,3	17,7	22,9	35,3	33,0	25,5	33,3	21,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	58,5	58,7	63,1	56,1	58,6	61,4	62,5	53,5	64,1	61,5	11,3	61,1	52,9	54,7	60,6	53,6	58,3
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	28,3	25,4	24,2	32	26,7	25	25,3	27,6	21,2	32,3	70,9	16,0	11,8	12,3	13,9	13,1	20,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	27,5	23,5	9,2	13,9	24,5	28,1	33,6	36,9	22,9	39	73,9	62,6	73,0	69,0	67,5	81,7	71,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	10,4	11,7	21,8	22,6	27,6	13,7	9,7	9,6	12,1	6,3	3,1	0,9	2,4	1,7	2,4	0,0	0,0
Lakásállomány (db)	18105	509	1276	1853	8449	363	936	205	631	3819	64	12	62	76	46	84	65	35
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	36,7	17,3	0,9	4,7	17,9	27,8	17,1	22,3	6,4	56,3	41,7	43,5	73,7	91,3	58,3	96,9	5,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	51,6	49	35,6	40,2	48,9	52	47,2	56,4	44	54,2	82,6	74,8	78,6	79,3	78,6	86,6	86,7

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	19,6	17,6	5,7	9,9	19,1	20	20,9	27,7	15,1	25,4	60,9	51,4	60,3	55,2	54,8	73,2	61,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,8	44,5	46,9	58	54,6	45,9	44,4	48,7	40,1	51,7	41,5	13,8	25,2	19,6	19,7	19,3	12,6	12,3
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	54,8	50,8	35,8	48,6	46,2	51,1	44,5	54	41,9	51,9	63,6	69,6	68,6	73,8	69,7	81,5	81,0
Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980																	

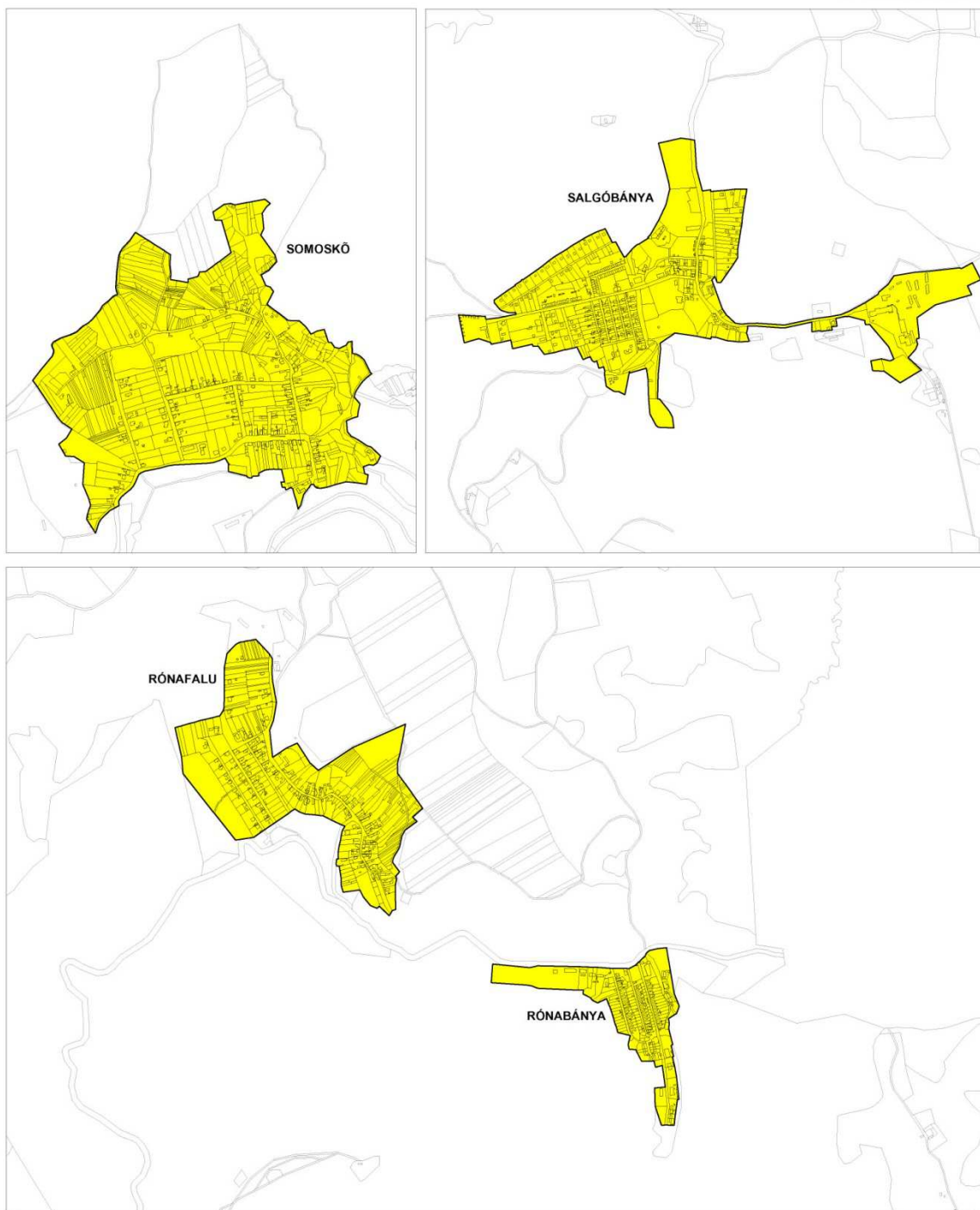
* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

3.2. Fejlesztési megközelítésű elemzés

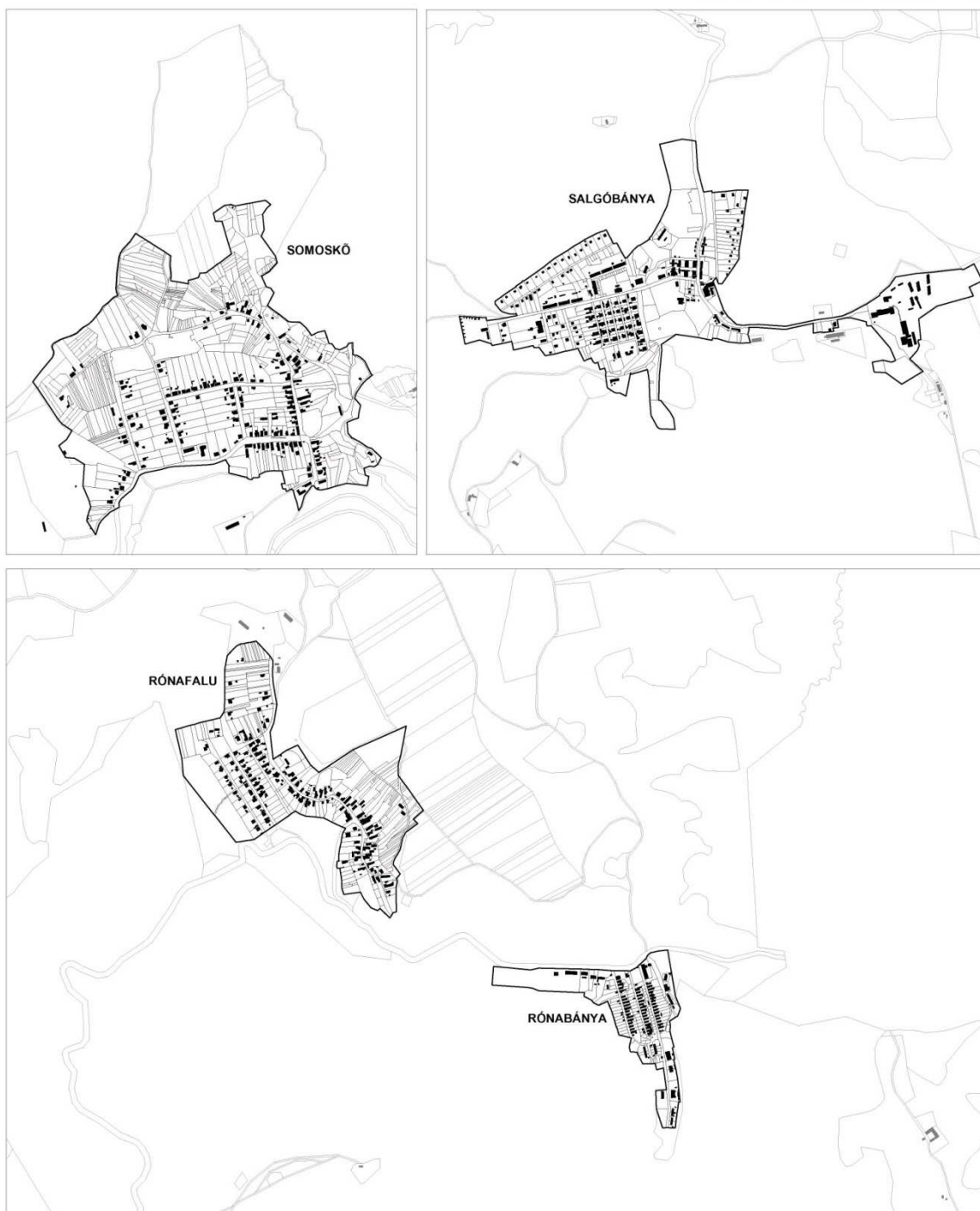
Az egyes városrészek fejlesztési megközelítésű elemzése magában foglalja az általános jellemzést, a társadalmi-gazdasági adottságok bemutatását, a lakóhelyi környezet és az ellátottsági helyzet értékelését, a karakter és a funkciók integrált megközelítését, valamint az ezekkel kapcsolatos fejlesztési célokat. A csatlakozó városrészenkénti SWOT elemzések összefoglalóan tartalmazzák az erősségeket és lehetőségeket, valamint a gyengeségeket és veszélyeket, amelyek részben a gazdaságra, a társadalomra, a lakókörnyezetre és a közszolgáltatásokra vonatkozó városi szintű helyzetelemzésből, részben a városrész szintű vizsgálatokból következnek, az integrált városfejlesztés szemléletének megfelelően.

1. városrész: Somoskő, Eresztvény, Salgóbánya, Rónafalu és Rónabánya

1. VÁROSRÉSZ

1. VÁROSRÉSZ MORFOLÓGIÁJA

Az 1. városrész a városközponttól Északkeletre található hasonló funkciójú és karakterű, valamint egymást megközelítő társadalmi-gazdasági adottságú és lehetőségű öt elkülönült egyéb belterületi településrész összevonásával került kialakításra, amelyet a fejlesztési és statisztikai szempontból történő egységes kezelhetőség is támogatott.

A városközponttól 13 km-re északkeletre fekvő Somoskő településrészt 1977-ben csatolták Salgótarjánhoz (Somoskőújfaluval együtt, amely azonban 2006-ban levált). A településrész falusias jellegű, családi házas beépítésű, amelyekben a lakások kb. egyharmada 1945 előtt épült, további 2/3-a

a háborút követően, illetve az 1960-as években, azóta pedig évi egy lakásnál is kevesebb épült átlagosan. A lakások fele kétszobás, átlagos méretük a falusi városrészeknél kisebb, a lakótelepi lakásokéval megegyező. Az utóbbi 7 évben megélnéült az építési kedv, a korábbinál több lakás és üdülőházi célú lakásfelújítás történt.

Salgóhányát a városközpontból – amelytől 14 km-re fekszik – csak Somoskőújfalun keresztül lehet megközelíteni (Művésztelepről, Zagyvarónából, Rónafaluból és Rónabányáról földúton is elérhető). A falusias jellegű lakóövezet üdülőövezeti besorolású, ugyanakkor zárt sorú beépítés mellett hagyományos építési technológiával megépített földszintes, magas-tetős kialakítású épületekben kolónialakásai is vannak, amelyek koncentráltan helyezkednek el (Derencsényi út, Jókai sor, Madách út, Medvesi út, Vár út). Ezek szociális szempontból nem megfelelő – ideiglenes jelleggel épült, de állandó lakóhelyé vált telepi – övezetet alkotnak. A településrész lakóépületei, illetve lakásai (beleértve a kolóniákat is) rendkívül szép természeti környezetben helyezkednek el.

Somoskőújfalun és Salgóhánya között fekszik Eresztvény külterületi lakott rész, amely eredendően üdülőterületi besorolású (természetvédelmi területen), azonban minimális állandó lakossággal is rendelkezik a területen lévő 12 db önkormányzati tulajdonú kolónialakásban (2001-ben 13 fő élt itt 8 db egyszobás komfort nélküli kolónialakásban). Az üdülőházak (61 db) téliésítése és belakása révén vélhetően magasabb a hivatalosnál az itt lakók száma.

Rónafalu és Rónabánya a városmagtól szintén igen távol helyezkedik el (10, illetve 11 km-re). Falusias jellegű lakóövezetet alkotnak, családi házas beépítéssel, épületeik 68%-a 1945 előtt épült, míg 1970 után csak 7 lakást adtak át. A lakások 64%-a kétszobás, az egyszobások aránya relatív alacsony (17%). Rónafalun az utóbbi 6 évben megnőtt az üdülőház célú lakásvásárlások száma.

Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrész helyzetét. Az 1. városrészben mintegy 1000 fő él (ennek fele Somoskőn és negyede Salgóhányán) kb. 530 lakásban. Az elkülönült településrészek fejlesztési szempontból történő együttes kezelését egyfelől az indokolja, hogy társadalmi szerkezetük nagyon sok hasonlóságot mutat annak ellenére is, hogy vannak kisebb eltérések a lakókörnyezet minőségében és a társadalmi státusban, másfelől a települések a város északi, alpesi klímájú üdülőövezetét alkotják. Az összevont 1. városrész a legjobban előregedett része Salgóhányának, ahol a lakónépesség mintegy 1/3-a (!) időskorú. Közülük is Salgóhánya, Rónafalu és Rónabánya emelkedik ki. Ezzel szemben nagyon kevés a gyermek, illetve szűk a középkorúak csoportja, akik között ráadásul kiemelt arányban vannak jelen az alulképzettek, az állandó munkajövedelemmel nem rendelkezők, az inaktívok, a kedvezőtlen lakás- és lakóhelyi körülmények között élők. A háztartások és családok nagyobbik részében nincs foglalkoztatott, amelyek szociálisan is nehéz helyzetben vannak, illetve tartós szegénységben élnek.

Somoskőn a legmagasabb a lakosság társadalmi státusa, nem csak az északkeleti 1. városrészen belül, hanem a városmaggal fizikálisan nem érintkező településrészek közül összességében is. Mindez a településrész festői szépségű fekvésének, illetve az ezzel összefüggő, élenkülő üdülőterületi státuszának köszönhető. Salgóhánya minden vizsgált társadalmi és szociális mutató esetében rendkívül kedvezőtlen helyzetű, nagyon alacsony státusú terület (akárcsak Eresztvény lakóterülete, kivéve a Salgó Hotel környékét), ugyanakkor fejlesztési és egyéb adottságai alapján kedvezőbbnek tekinthető, mint Rónafalu és Rónabánya. Utóbbiak esetében csaknem minden társadalmi mutató nagyon kedvezőtlen helyzetről árulkodik: a népesség előregedett, összességében nagyon alacsony státusú, és leromló lakóhelyi környezetekben koncentrálódik. Közülük is Rónabánya helyzete a kritikusabb, mivel kolónia jellegű beépítettsége következtében, az épületállomány fizikai állapota is rendkívül leromlott. Rónafalu falusias, megújuló házaival előrevetíti egyfajta üdülőfalun-arculat középtávon lehetséges kiformalódását.

A városrész egyes településrészei kivétel nélkül kedvezőtlen külső közúti elérhetőséggel rendelkeznek, tömegközlekedéssel is csak részben feltártak (Somoskő, Eresztvény és Salgóháza: 11A és 11B buszjárat). A belső utak zömében nem pormentesítettek, nagyobb részt leromlottak, kerékpárutak nincsenek (de kiemelten jellemző a kerékpáros közlekedés), a parkolás megoldott, a közterületek és zöldfelületek mennyisége kedvező, ugyanakkor állapotuk átlag alatti. A településrészek alapellátása részlegesen megoldott (Somoskő a legjobban ellátott, ahol élelmiszerbolt, könyvtár és orvosi rendelő található, Salgóházában idősek klubja és postafiók van, és itt található a Medves Hotel, Rónafalun és Rónabányán élelmiszerboltok, Rónafalun művelődési otthon Eresztvényben a felújított Salgó Hotel). Ugyanakkor infrastruktúrájuk hiányos (csak Somoskő van nagyobb részt csatornázva, míg a többi településrészen zömében hiányoznak az előbbieket, illetve néhány utcában nincs kiépítve a közvilágítás és a vezetékves víz sem).

A városrész zömében lakóterületi funkciókat lát el, amelyet némi üdülőterületi jelleg egészít ki (Eresztvény és Salgóháza keleti része) a jelentősebb rekreációs (sport, kirándulás) és idegenforgalmi vonzerőkre építve (Somoskő vára, a bazaltömlés és a Petőfi kunyhó, Karancs-Medves TK, Salgó vára és Boszorkány-kő, Medves-fennsík, mint Közép-Európa legnagyobb kiterjedésű bazalt fennsíkja gazdag élővilágával és bányatavakkal, Medves Hotel, Salgó Hotel, Szilváskő különös „szakadásaival”, a somoskőihez hasonló bazaltömlésével és sípályával, Macska-kői bazaltoszlopok, stb.). Középtávon a lakófunkciók megerősítése és a turisztikai lehetőségek funkcióbővítő kiterjesztése a cél. Ugyanakkor hosszú távon Salgóháza központjának lakóhelyi és szociális rehabilitációja elkerülhetetlen, de rehabilitáció Rónabánya esetében is releváns. A célok környezeti hatásai kedvezőek.

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

Mutató megnevezése	Salgóháza összesen*	1.városrész
Lakónépesség száma	37262	802
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	13,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	58,5
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	28,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	27,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	10,4
Lakásállomány (db)	18105	509
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	36,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	51,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	19,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,8	44,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	54,8

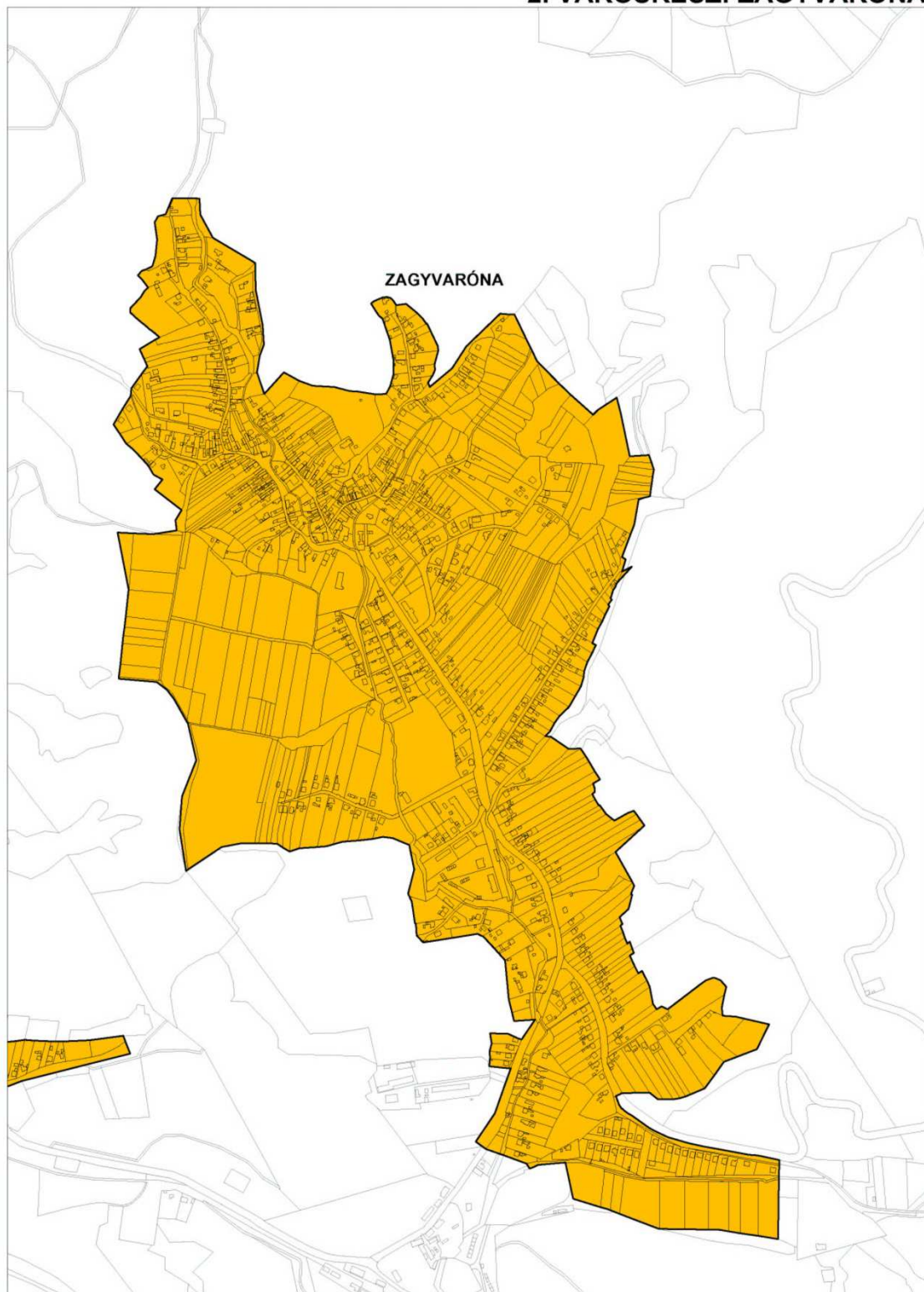
Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980	
---	-------	--

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

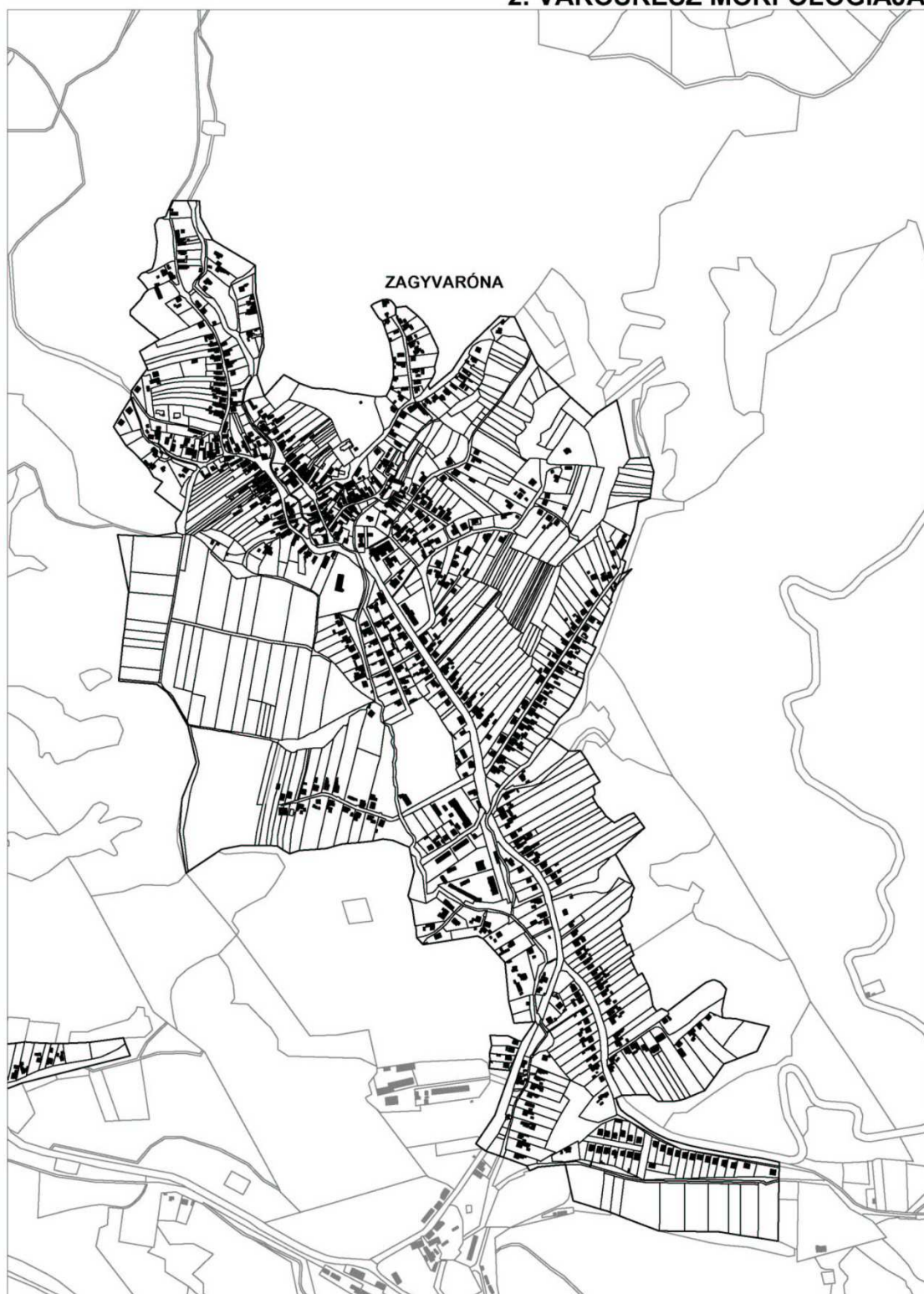
A városrész SWOT elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
Kedvező táji, természeti környezet	Előregedő népesség
Számos turisztikai vonzerő a környéken	Kedvezőtlen végzettségi viszonyok
Nyugodt lakókörnyezet	Alacsony szintű foglalkoztatás
	Alacsony társadalmi státus
	Jelentős szociális nehézségek
	Koncentráltan megjelenő leromló lakókörnyezetek
	Kedvezőtlen infrastrukturális ellátottság
	Rossz elérhetőség
	Ellátásbeli hiányosságok
Lehetőségek	Veszélyek
Idegenforgalmi adottságok jobb kihasználása	Előregedés felgyorsul
Idegenforgalmi infrastruktúra fejlesztése	Krizisterületek helyzete romlik
Munkahelyek kialakítása	Lakókörnyezet leromlik
Fizikai infrastruktúra javítása	Táji-természeti degradáció
Szociális rehabilitáció	

2. városrész: Acélgyár, Zagyvaróna, Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep

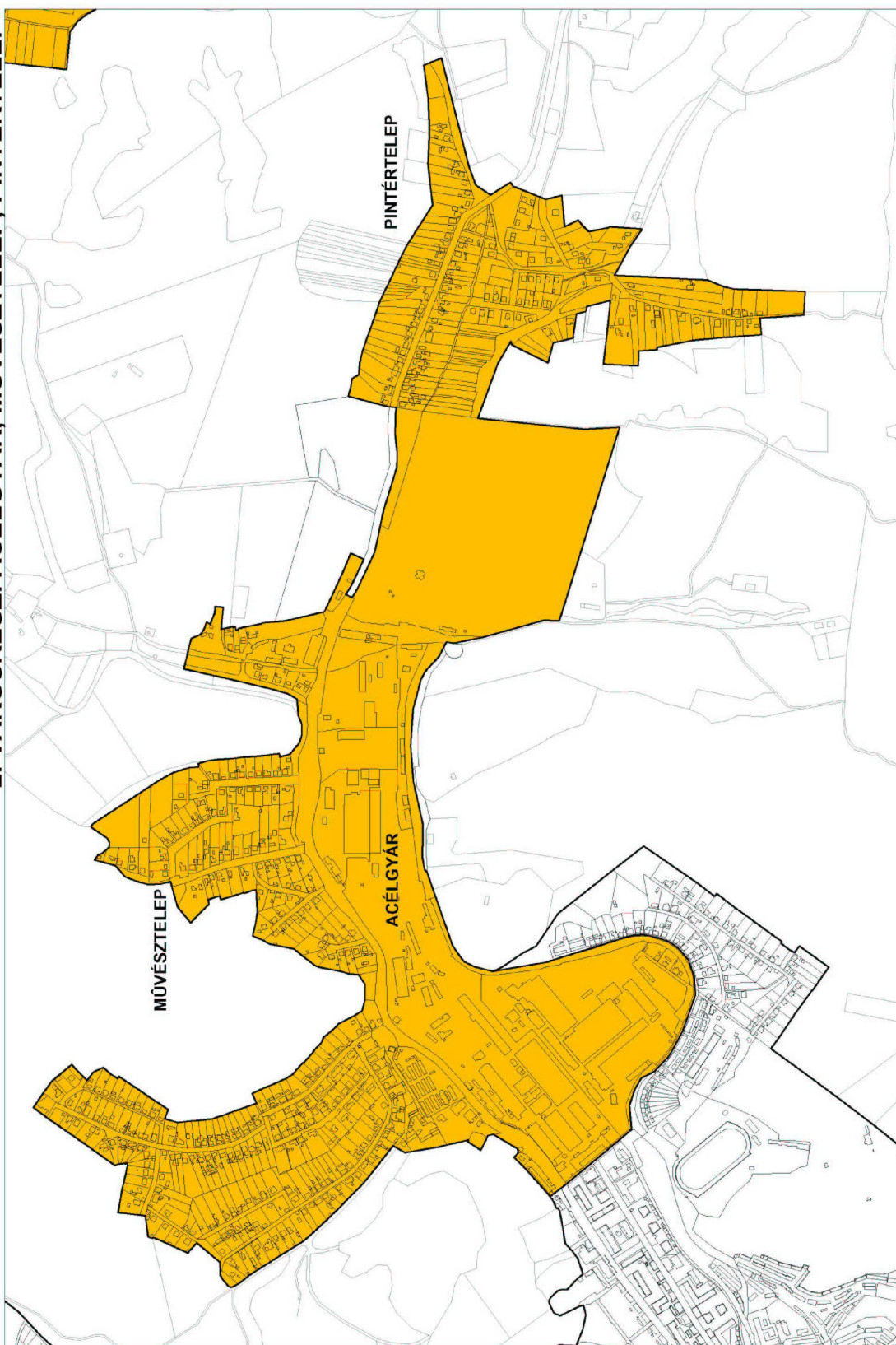
2. VÁROSRÉSZ: ZAGYVARÓNA

2. VÁROSRÉS Z MORFOLÓGIÁJA

2. VÁROSRÉSZ: ACÉLGYÁR, MŰVÉSZTELEP, PINTÉRTELEP

2. VÁROSRESZ MORFOLÓGIÁJA

A 2. városrészbe szintén hasonló fejlesztési lehetőségekkel rendelkező, ugyanakkor földrajzilag egymáshoz közeli és társadalmi-gazdasági szempontból, funkcionálisan, valamint lakókörnyezeti helyzet alapján is hasonló településrészek kerültek összevonásra.

Zagyvaróna az egységes városterületől fizikálisan elkülönülő településrész (7 km), amelyet 1973-ban csatoltak Salgótarjánhoz. A városrész döntően falusias jellegű, családi házas beépítésű, de keleti oldalán lakótelepi résszel is rendelkezik. Lakásainak 83%-a a városhoz csatolás előtt épült, azóta az építések üteme folyamatosan csökkent, 1990 és 2001 között mindössze 8 új lakás épült. A lakások alapterülete jóval városi átlag feletti.

Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep a Salgó út mentén felépült döntően falusias jellegű, családi házas beépítésű településrészek (Pintértelep a várostesttől 4 km-re fekszik). A telepek jellemzője, hogy egy-egy utcán keresztül zsákszerűen kapcsolódnak a Salgó úthoz, bár Pintértelep részben a Salgó út mentén helyezkedik el. Lakásaik 70%-a 1970 előtt épült, melyek közül az 1945 előtt épült házak, kolónialakások lepusztult állapotban vannak. Ezek együttesen lakásállományuk 30%-át teszik ki (mintegy 160-180 lakás). Kolóniák a városmaghoz legközelebb eső Szabadságtelepen találhatóak, amely szociális szempontból kedvezőtlen helyzetű terület. A településrészekre egyébként a viszonylag nagy alapterületű lakások jellemzőek.

Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrész helyzetét. A 2. városrészben viszonylag sokan, mintegy 3000 ezren élnek kb. 1200 lakásban (a lakosság fele Zagyvarónán, a lakásokból cca. 650 db). A lakosság korszerkezete összességében átlagos, Zagyvarónán az elöregedés ugyan nem előrehaladott, de a gyerekek alacsony száma miatt a településrész iskoláját már bezárták, ugyanakkor a telepeken magas az idősek aránya. A végzettségi mutatók, a foglalkoztatás, valamint a jövedelmek adatai kedvezőtlenek, akárcsak az átlagos lakókörnyezet, amelyben a lakások egyharmada alacsony komfortfokozatú. A mutatószámok alapján alsó- és alsóközéposztályok lakják a városrészt, ahol mindenhol vannak szociális problémák, de nem tömegesek. Területileg lokálisak (zagyvafői rész, Szabadságtelep eleje, Művésztelep keleti fele a Bártki és Építők útja között; Felsőponyipusztá), ahol koncentráltan jelennek meg a kedvezőtlen szociális és lakóhelyi problémák. A telepi részekben emiatt viszonylag kedvező az általános ingatlanpiaci helyzet.

A városrészek elérhetősége az egyoldalú feltártság mellett is jónak mondható, a telepek a tömegközlekedésbe a peremeiken, az átmenő Salgó út mentén, míg Zagyvaróna Zagyvafőig végig bekapcsolt. A közterületek, zöldfelületek száma elégséges, állapotuk átlagos, a kolóniáknál ugyanakkor mindkettőnek az ellenkezője jellemző, ugyanakkor a parkolás, és a szűk keresztmetszetek miatt a belső közlekedés is megoldhatatlan. Zagyvarónán tagóvoda, orvosi rendelő, művelődési ház (leromlott állapotú) és posta működik a megfelelő alapellátás mellett, amíg a telepeken az ellátás hiányos, akárcsak az infrastruktúra egyes elemei is.

A városrész funkciója lakóterület, melynek egyes részek minőségjavítása mellett történő megtartása középtávon a cél, amely az épített környezet megújulásával, a terület rendezettségének növekedésével jár.

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

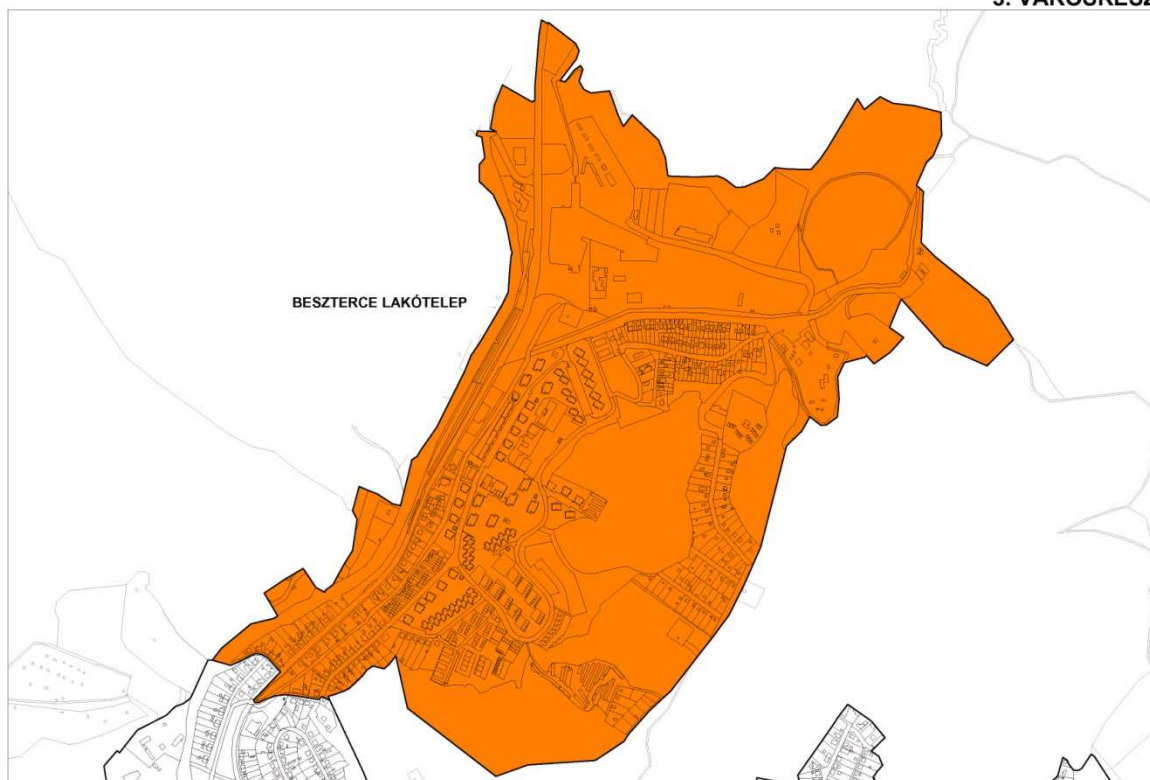
Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	2.városrész
Lakónépesség száma	37262	2904
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	15,8
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	58,7
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	25,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	23,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	11,7
Lakásállomány (db)	18105	1276
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	17,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	49
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	17,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,8	46,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	50,8
Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980	

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

A városrész SWOT elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
Kedvező táji, természeti környezet	Koncentráltan jelentkező szociális és lakóhelyi problémák
Nyugodt lakókörnyezet	Alacsony komfortszint
Kedvező ingatlanpiaci helyzet	Alacsony végzettségi szint
	Alacsony foglalkoztatottság
	Leromlott belső úthálózat
	Hiányzó infrastrukturális elemek
	Alapellátási, szolgáltatási hiányosságok
Lehetőségek	Veszélyek
Szegregátumok oldása szociális rehabilitációval	Fokozott előregedés
Tömbrehabilitáció	Területi szegregáció
Infrastrukturális ellátás javítása	Közterületek, utak állapotának leromlása
Útrekonstrukció	Lakókörnyezet leromlása

3. városrész: Beszterce lakótelep

3. VÁROSRESZ

3. VÁROSRESZ MORFOLOGIAJA

A zömében lakótelepi jellegű városrész az 1970-es években, valamint az 1980-as évek elején jött létre (a lakásállomány 94%-a), túlnyomó többségében házgyári technológiával épült, előregyártott vasbeton panelekből, középmagas lakóépületekkel. Lakásainak 56%-a 2 szobás, 35%-a háromszobás, alapterületüket tekintve 50-60 m² közöttiek. A városrész keleti része kertvárosias lakóövezet, amelyhez jelentős kiterjedésű rekreációs zóna csatlakozik (kemping, horgásztó, strand, szabadidő-központ, gyermektábor, Strand Motel, Tó Motel, sportpályák nagyméretű labdarúgó pályával, amatőr csillagvizsgáló).

Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrész helyzetét. A terület egyöntetű és gyors beépítéséből, kialakulásából adódóan a városrész lakossága homogén (mintegy 4400 fő 1800 lakásban), életkori megoszlását tekintve zömében fiatal felnőtt és középkorú rétegekből áll (a lakosság a házakkal párhuzamosan öregszik). Így az idősebb generáció nincs nagytömegben jelen a településrészen, míg a gyermekkorúak aránya átlagos. A középosztályokhoz tartozó, átlag feletti végzettséggel rendelkező középkorúak kiemelkedően magas foglalkoztatottsága révén a munkanélküliségi ráta alacsony, a jövedelmi helyzet viszonylag kedvező, a szociális problémák – egyelőre – mérsékeltek.

A városrész megközelíthetősége jó, tömegközlekedéssel a peremei feltártak, a sűrű beépítés ellenére jelentős a közterületek és zöldfelületek aránya, melyek állapota átlag körüli. A parkolás bizonyos napszakokban problémás. A városrész szolgáltatásokkal történő ellátása megoldott (megfelelő üzlethálózat, posta, itt épült a városban utoljára általános iskola korszerű, angol Clasp rendszerű technológiával), infrastrukturálisan fejlett, a lakások zömében összkomfortosak.

A 3. városrész kettős funkciójú, részben kiterjedt lakóövezet, részben jelentős rekreációs zóna, melyek mindegyike meghatározó a város életében. A városrész célja e funkciók megerősítése, amely az energiahatékonyság növelése mellett kedvező hatással van a környezetre.

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	3.városrész
Lakónépesség száma	37262	3891
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	12,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	63,1
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	24,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	9,2
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	21,8
Lakásállomány (db)	18105	1853
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	0,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	35,6

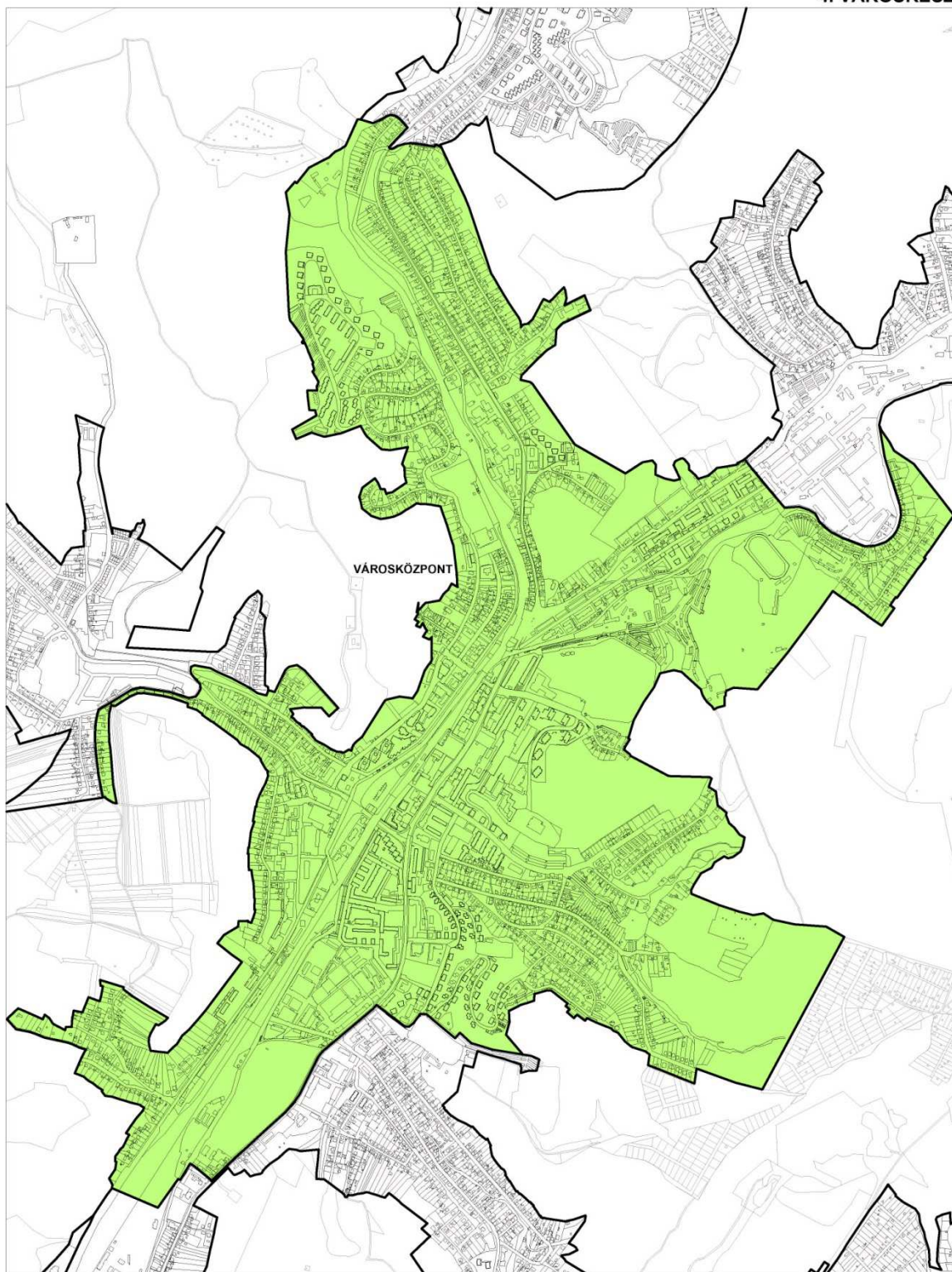
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	5,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	51,8	58
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	35,8
Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980	

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

A városrész SWOT elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
Kiemelkedő rekreációs lehetőségek	Lakások rossz energiahatékonyságúak
Jó elérhetőség	Sűrű beépítés
Utak, közterületek, zöldfelületek száma és állapota kedvező	Magas lakássűrűség
Kedvező lakóhelyi társadalomszerkezet	Parkolási nehézségek
Átlagon felüli végzettségi színvonal	
Magas foglalkoztatottsági szint	
Kedvező átlagos jövedelmi szint	
Lehetőségek	Veszélyek
Kulturális szolgáltatások fejlesztése	Közterületek állapota leromlik
Civil aktivitás fokozása	Környezet fokozódó igénybevétele
Lakások szigetelése	Devianciák utcai megjelenésének fokozódása
Közösségi terek és zöldfelületek színvonalának növelése	

4. városrész: Városközpont

4. VÁROS RÉSZ

4. VÁROSRÉSZ MORFOLÓGIÁJA

A 4. városrészbe a Belvároshoz közvetlenül csatlakozó, ugyanakkor funkcionálisan vegyes, valamint az adottságokat, a karaktert és a fejlesztési lehetőségeket tekintve részben eltérő elemeket hordozó, de egymást megfelelően kiegészítő 7 településrész került összevonásra.

A Belváros jelenlegi formájának kialakítása a második világháború után kezdődött meg. A valódi városmag központját az 1960-as években szinte teljesen lebontották, majd újjáépítették. Az új városközpont a házigyári technológiával megvalósított beépítés mintapéldáját szolgáltatja (1965: Ybl-díj, 1968: Hild-érem). Itt találhatóak a városi és a megyei igazgatás középületei, illetve olyan intézmények, melyeket sok esetben a korszak sztárépítészei terveztek. A városképet döntően szürke toronyházak és tömbök határozzák meg, de téglaházak is találhatóak, sőt kolónialakások is a közvetlen környezetben (Zemlinszky u., Bajcsy-Zsilinszky út). A Belvárosban nincsenek jelentős műemlékek, de vannak jelentős műalkotások. Összességében 5 országos műemléke van a városnak, amelyek nagyobbik része az egyéb külső belterületeken található. Az országos műemlékekből 3 egyházi emlék, 1 középület és 1 rom (1. táblázat).

1. táblázat Salgótarján országos műemlékei

Törzsszám	Utca	Helyrajzi szám	Megnevezés	Tipus
10801	Acélgyári út 1-3.	0	R.k. templom	Egyházi
5862	Fenyvesalja út	8642	R.k. templom	Egyházi
5663	Rákóczi út 24.	4104	R.k. templom	Egyházi
9192	Ady Endre út 5.	1254	Földalatti bányamúzeum, lejtősakna	Középület
5664		0	Salgó várrom	Rom

Belváros lakásállományának fele 2 szobás, negyede 3 szobás, zömük (80%) az 1950-es évektől az 1980-as évek elejéig épült, a lakások háromnegyede összkomfortos. Összességében itt a legmagasabbak az ingatlanárak, befektetési, kiadási céllal szinte csak itt történik lakásvásárlás. A vasút és a 21-es út a Belvárost is kettévágja jelentős városi területeket elfoglalva, a keresztirányú gyalogos és közúti közlekedést egyaránt jelentősen megnehezítve. Egész Salgótarján kiskereskedelmi egységeinek több mint a fele (56%) a Belvárosban található.

A Kemerovó és a Napsugár lakótelepen az 1970-es években épült a lakások majdnem 90%-a, a többi lakás a déli kertvárosi lakó- és intézményi övezeti részén épült fel. A lakások 70%-a kétszobás, mintegy 20%-a háromszobás, döntően a jellemző lakótelepi méretnek megfelelőek (55 m² körüliek), bár csak komfortosak (3/4-ed részben). A 21-es főút átellenes oldalán a Béketelep korábbi kialakítású kertvárosias lakóövezet, ahol a lakások 60%-a 1945 és 1960 között épült 75%-ban 80 m² feletti alapterülettel, és a város iparosításával párhuzamosan megjelenő jól kvalifikált rétegek lakóhelyévé vált, amelyet a rezidens népesség megtartása és előregedése mellett ma is tart.

Az Acélgyár és környékének története összefonódik a Rimamurány-Salgótarjáni Vasművel, amely az 1880-as évektől építette ki ipari kapacitásait, aminek kielégítésére nagy létszámú külföldi munkás is érkezett a városba. A gyár és környéke, a munkások és a vezetők számára épített házakkal, a kolónialakásokkal, valamint a kiszolgáló intézményekkel (templom, iskola, kórház, posta, kaszinó olvasóegylettel, pihenő park) szerves egészet alkotott, a város többi részétől sorompó választott el. Ennek megfelelően a lakóépületek építészetileg szerves egységet alkotnak zömében hagyományos beépítésű belső lakóterületként, részben szociális szempontból nem megfelelő övezetként, illetve ipari és egyéb területként. A lakások egyharmada 1945 előtt épült, másik egyharmada a háborút követő másfél évtizedben, ugyanakkor 1980 óta csak egyetlen lakást adtak át a területen. Emiatt a kétharmadukban kétszobás, 20%-ban összkomfortos és 40%-ban komfortos lakások zöme korszerűtlen, felújításra szorul. A Salgó út északi oldalán leromlott kolónialakások találhatóak, akárcsak a Zagyvarakodó környékén (jelentős része lebontva), valamint az Acélgyári út mentén és Jónásch-telepen (zömében lebontva).

Eperjestelep a Belvároshoz közel eső, térben mégis zsákjelleggel elkülönülő 29 lakásból álló falusias jellegű városrész, ahol a lakások kétszer egyharmada az 1970-es és az 1980-as években épült. Rokkantelep a nevét az első világháborús rokkantaknak felhúzott kertes házakról kapta, melyek hagyományos beépítésű belső lakóterülettel társulnak. Melléjük az 1960-as években építették fel az ún. Szerpentinre a lakótelepet, amely a településrész – szerkezetében elavult és korszerűtlen – lakásainak a $\frac{3}{4}$ -ét adja.

Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrész helyzetét. Az ITS-ben lehatárolt, több településrészből összetevődő 4. városrészben mintegy 17.500-an élnek (a város lakosságának kb. 43%-a), nagyjából 8600 lakásban. A városrészre átlagosan jellemző az előrehaladott előregedés, az alacsony gyermekszám, a kiköltözésekkel is fogyó népesség. A végzettség, a foglalkoztatottság, a társadalmi státus ugyanakkor városi szintet meghaladó, akárcsak a lakókörnyezet jellemzői. Mindez azonban, főképp a lakónépesség összetétele, státusa és a lakókörnyezet a városrész településrészenkénti összetételéhez hasonlóan nagyon heterogén, csaknem mindegyik vonatkozásban képviseltetik magukat a szélsőségek.

A Belváros lakossága a lakótelepekkel párhuzamosan előregedő, a gyermekek aránya átlag alatti. A lakosok társadalmi státusa közepes, végzettsége városi szinten magas, a munkanélküliség körükben viszonylag alacsony. Kemerovó mutatói szinte minden dimenzióban a legkedvezőbbek között vannak, a lakosság státusa városi szinten kiemelkedő. Ugyanakkor a gyermekkorúak és az időskorúak aránya alacsony, mint más lakótelepeken is, bár ez utóbbi csoport aránya a lakótelep korai építése miatt valamivel magasabb. Béketelep a mai napig őrzi magas státusát, bár a városrész szintén előregedett, ennek ellenére minden társadalmi és lakókörnyezeti mutató tekintetében a legjobb értékekkel rendelkezik. Az Acélgár környékén élő népesség előregedő, átlagosan legfeljebb középfokú végzettséggel rendelkezik, nagy részben munkanélküli és alacsony jövedelmű. A terület egyértelműen a rendszerváltás vesztese, jellemző a városrész szociális státusának folyamatos sülyedése, mely a helyben található intézményekre is hat. Eperjestelep alacsony lakosságszáma miatt nehezen megállapítható társadalmi-szociális státussal rendelkezik: mindenestre a legtöbb mutató a közepes, illetve a jó kategóriába sorolja, és az ingatlanbecslők is magas presztízsűnek értékelik a területet, mivel lakásállománya jelentősen feljavult az elmúlt 10 év során. Szembetűnően magas a gyermekek aránya, és alacsony az időseké. Mára Rokkantelep tűnik a legalacsonyabb státuszú lakótelepi résznek a városban, elsősorban a Szerpentin út mentén elhelyezkedő, az 1950-60-as években épült, 3 emeletes, egyre korszerűtlenebbé váló lakásoknak (az egyszobások aránya 32%, a kétszobásoké 52%), valamint a lakóteleppel együtt öregedő lakónépességnek köszönhetően.

A Belváros és tágabb környezetének külső megközelíthetősége jó, belső úthálózati kapcsolatai is zömében megfelelőek, ugyanakkor az utak állapota több helyen átlag alatti. A közlekedés erősen zsúfolt, amihez a korlátozott keresztirányú közlekedési lehetőségek is hozzájárulnak az elegendő parkolóhely hiánya, a szűk keresztmetszetek, az irányított gyalogosforgalom mellett. A terület belső tömegközlekedéssel feltárt (kivéve Eperjestelep és Béketelep, amelyeknek a peremei érhetőek el, továbbá Rokkantelep külső részei), a távolsági közlekedés elsőszámú központja. Az infrastrukturális ellátottság teljes körűnek mondható (gázellátási hiányosságok és poros utak egyes külső részeken, főként a Zagyvarakodó környékén). Magas a burkolt felületek aránya, akárcsak a közterületeké, míg a zöldfelületek szűkösek. Állapotuk az önkormányzat által sűrűn karbantartott részeken megfelelő, a többi részen közepes, a csatlakozó lakótelepeken átlag alatti, míg a kolóniák környékén és a peremeken (pl. Rokkantelep egyes részei) leromló.

A Belváros és tágabb térsége klasszikusan vegyes funkciójú terület, ahol a kiterjedt lakóövek mellett helyet kap az igazgatás, a köz- és egyéb szolgáltatások, a kereskedelem és vendéglátás, a kultúra és a rekreáció, ugyanakkor erőteljesen a közlekedés, logisztika és az ipar. A meglévő funkciók közül az utóbbiak területhasználatának mérséklése, illetve az előbbieket közül a lakóhelyi, az igazgatási és a

rekreációs szerepek megerősítése a közép- és hosszú távú cél. Emellett a Belváros és tágabb térségének elsődleges funkcióbővítő rehabilitációs célja a kereskedelmi, a szolgáltatási, a vendéglátási és a gyenge turisztikai szerepek kiterjesztése, a közterületek megújítása, a forgalom csillapítása, a városmag komplex revitalizációja. Az ezzel kapcsolatos tervezett fejlesztések hatásai javítják az épített környezet állapotát, ugyanakkor a környezet fokozott igénybevételét és a forgalom megnövekedését eredményezik, melyek megnyugtató kezelése, csillapítása, levezetése szükséges.

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

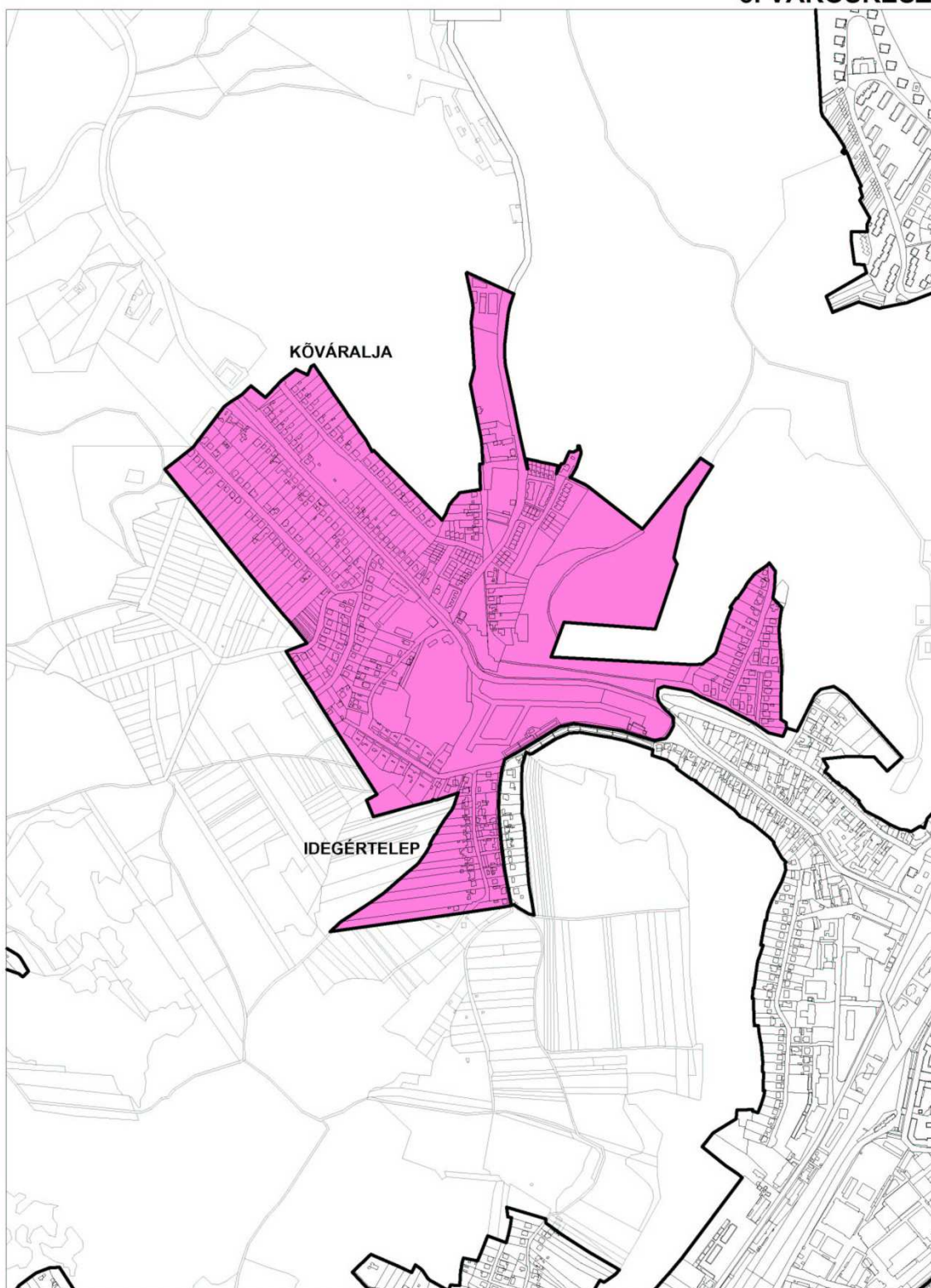
Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	4.városrész
Lakónépesség száma	37262	15515
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	12
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	56,1
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	32
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	13,9
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	22,6
Lakásállomány (db)	18105	8449
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	4,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	40,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	9,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,8	54,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	48,6
Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980	

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

A városrész SWOT elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
Széleskörű funkciók	Lakókörnyezetbe ékelt jelentős kiterjedésű működő és barnamezős ipari területek, közlekedési felületek
Kedvező ellátási helyzet	Hiányzó belvárosi műemléki értékek, hagyományok és vonzás
Magas átlagos végzettség és foglalkoztatás	Kedvezőtlen városkép, építészeti arculati összkép
Jó elérhetőség	Széttagolt szerkezet
Rendezett lakókörnyezetek	Beszűkült várostest, minimális fejlesztési területek
Kiterjedt közösségi terek	Előregedés
	Beékelődő kolóniák környezetében leromló lakókörnyezetek
	Koncentrálódó kedvezőtlen szociális körülmények
	Devianciák magas fokú utcai megjelenése
Lehetőségek	Veszélyek
Funkcióbővítés	Lakosság kiköltözése felgyorsul
Lakáskörülmények koncentrált javítása	Beékel szociális krízisterületek kiterjednek
Ipari szuburbanizáció	Lakossági cserélődés kedvezőtlenebb státus irányába
Városszerkezetet javító, lazító megoldások	Közterületek állapota romlik
Társadalmi vonzásfeltételek átalakítása	Lakóépületek állapota leromlik
Kereskedelemfejlesztés	Ellátási szerepek hanyatlanak
Szolgáltatások minőségjavítása	Belvároshoz kötődő foglalkoztatás csökken
Foglalkoztatás növelése	Ipari szerepek fokozódnak

5. városrész: Kőváralja és Idegértelep

5. VÁROSRESZ

5. VÁROSRÉSZ MORFOLÓGIÁJA

A kettős városrészt alapvető kettősség is jellemzi lakóhelyi és társadalmi-gazdasági szempontból, mivel az idegéri terület zöme szociális szempontból kedvezőtlen helyzetű terület, ahol az elkülönült 21 db kolóniaépület környezetében a szegénység szubkultúrája, jelentős társadalmi problémák mutatkoznak (Alsó és Felső Idegér út, Bereczki M. út). Ettől karnyújtásnyira ugyanakkor magas státusú, folytonosan növekvő kertvárosias lakóöv terül el családi házas beépítéssel. A városrész közepén a kőváraíjai romok helyezkednek el. Az egész területet értékes természeti környezet övezi (természetvédelmi terület).

Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrész helyzetét. A városrészben mintegy 1400-an élnek kb. 400 lakásban, amely magas laksűrűséget jelez, ugyanakkor a lakások átlagos alapterülete a legnagyobb a városban. A városrész lakásállománya és népességszáma húszévenként, az 1960-as, majd 1980-as, illetve a 2000-es években növekedett a leglátványosabban. A két terület a legfiatalosabb a városban, az időskorúak aránya 12% alatt marad, amely kedvező foglalkoztatási helyzettel párosul, ami jobb jövedelmi viszonyokat teremt. A folytonosan megújuló épületállományba beköltöző magasan kvalifikált népesség révén magas a területrész átlagos társadalmi és ingatlanpiaci státusa, ugyanakkor ennek ellenkezője jellemzi a mintegy hetven lakásból álló idegéri kolónia közvetlen környezetét.

A városrész elérhetősége jó, városi tömegközlekedéssel a peremein feltárt (5-ös, 25-ös autóbusz). Az utak állapota átlagos, akárcsak a közterületeké és a zöldfelületeké, amelyek jelentős kiterjedésűek (kivéve a kolóniák környezetében, ahol leromlott és az alapvető infrastruktúra is hiányzik). Parkolási gondok nincsenek. A területrész ellátási szempontból hiányosságokkal jellemezhető, amelyet mérsékel a felvezető városközponti szakasz jelentős intézményi (levéltár, múzeum, kiállítóhely, mentőállomás) és kereskedelmi központi szerepe (vásárcsarnok, üzletek).

A városrész alapvetően lakófunkciójú, melynek megerősítése a cél középtávon, ugyanakkor hosszabb távon a kolóniák környezetét rehabilitálni szükséges. A célokban nincsenek káros környezeti hatásai.

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	5.városrész
Lakónépesség száma	37262	956
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	14,7
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	58,6
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	26,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	24,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	27,6
Lakásállomány (db)	18105	363
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	17,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	48,9

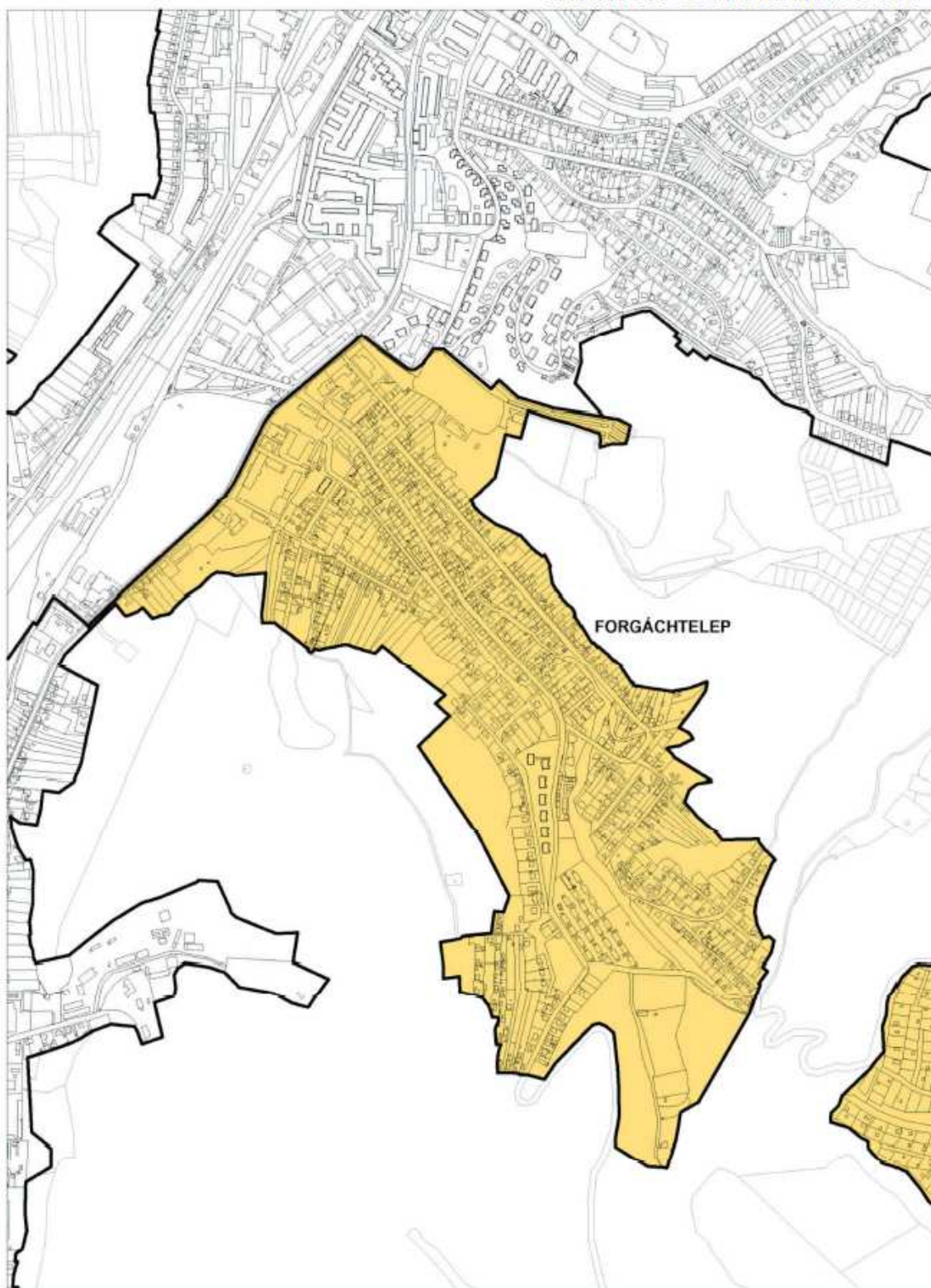
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	19,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	51,8	45,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	46,2
Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980	

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

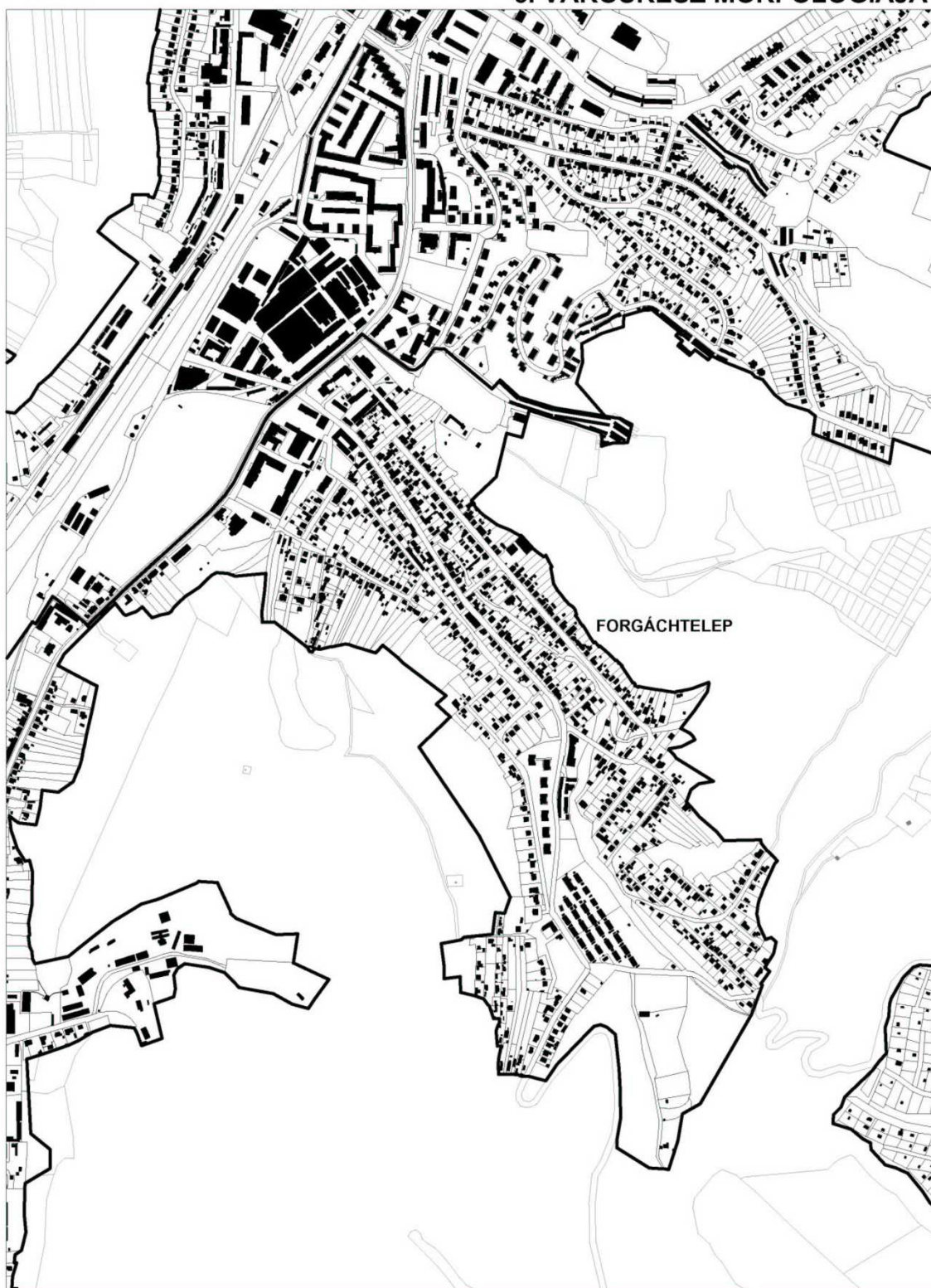
A városrész SWOT elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
Nyugodt kertvárosias lakókörnyezet	Elkülönült kolóniatelep beékelődése, ahol leromlott a lakókörnyezet
Kedvező elérhetőség	Koncentráltan megjelenő hátrányos helyzetű népességcsoport
Kiemelkedő végzettségi szint	Új építési telkek elfogytak
Magas átlagos társadalmi státusz	
Jelentős számú beköltözés	
Kedvező korszerkezet	
Lehetőségek	Veszélyek
Koncentrált lakóterületi megújítás	Kolóniaépületek állapota tovább romlik
Infrastrukturális ellátás javítása	Közterületek leromlanak
Közúti kapcsolat megteremtése Baglyasaljával, az új úttal feltárt területen új kertvárosias beépítés kialakítása	Szociális problémák koncentrálnak és erősödnek

6. városrész: Forgách-telep és Somlyóbányatelep

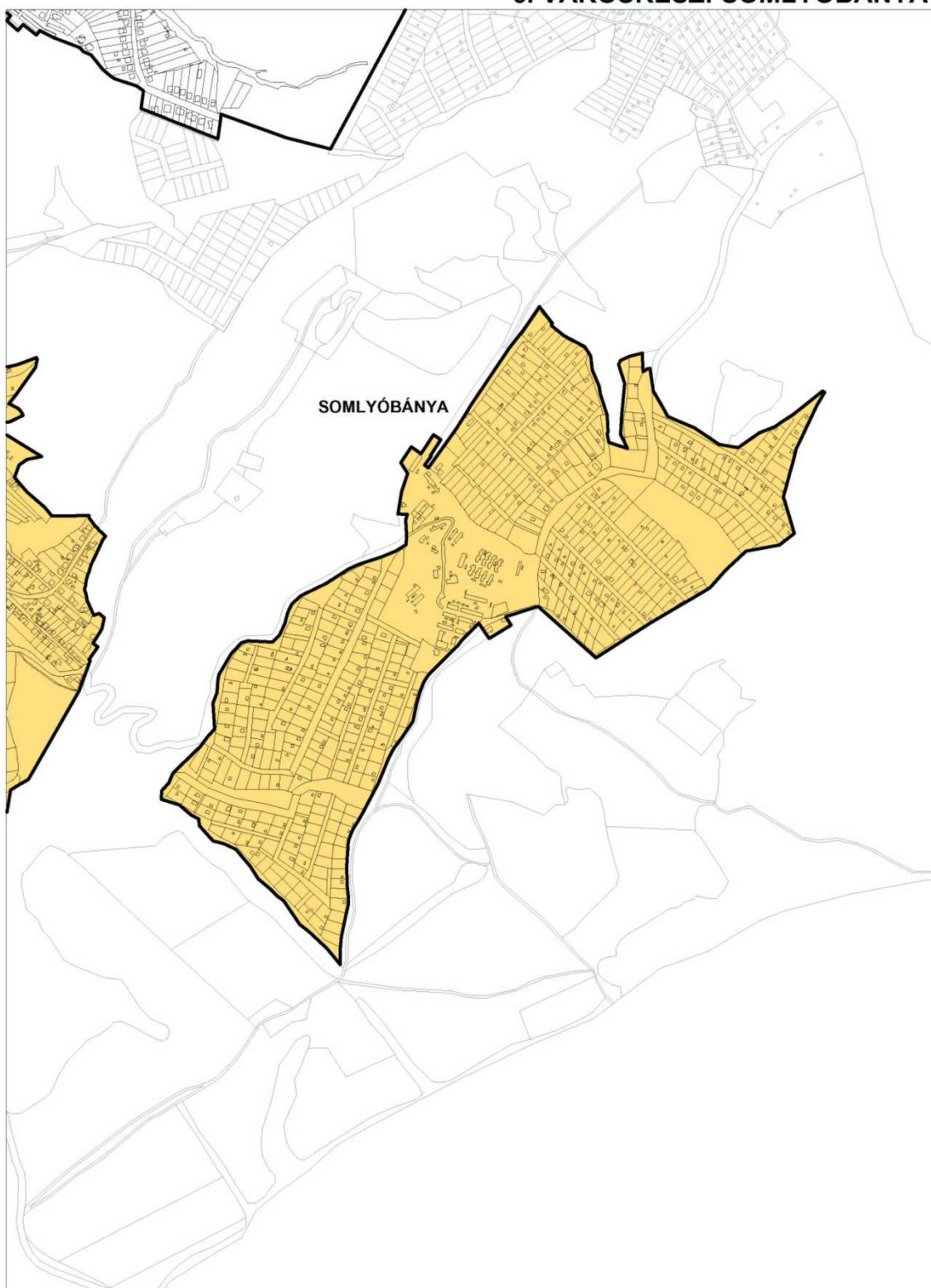
6.VÁROSRÉSZ: FORGÁCH-TELEP

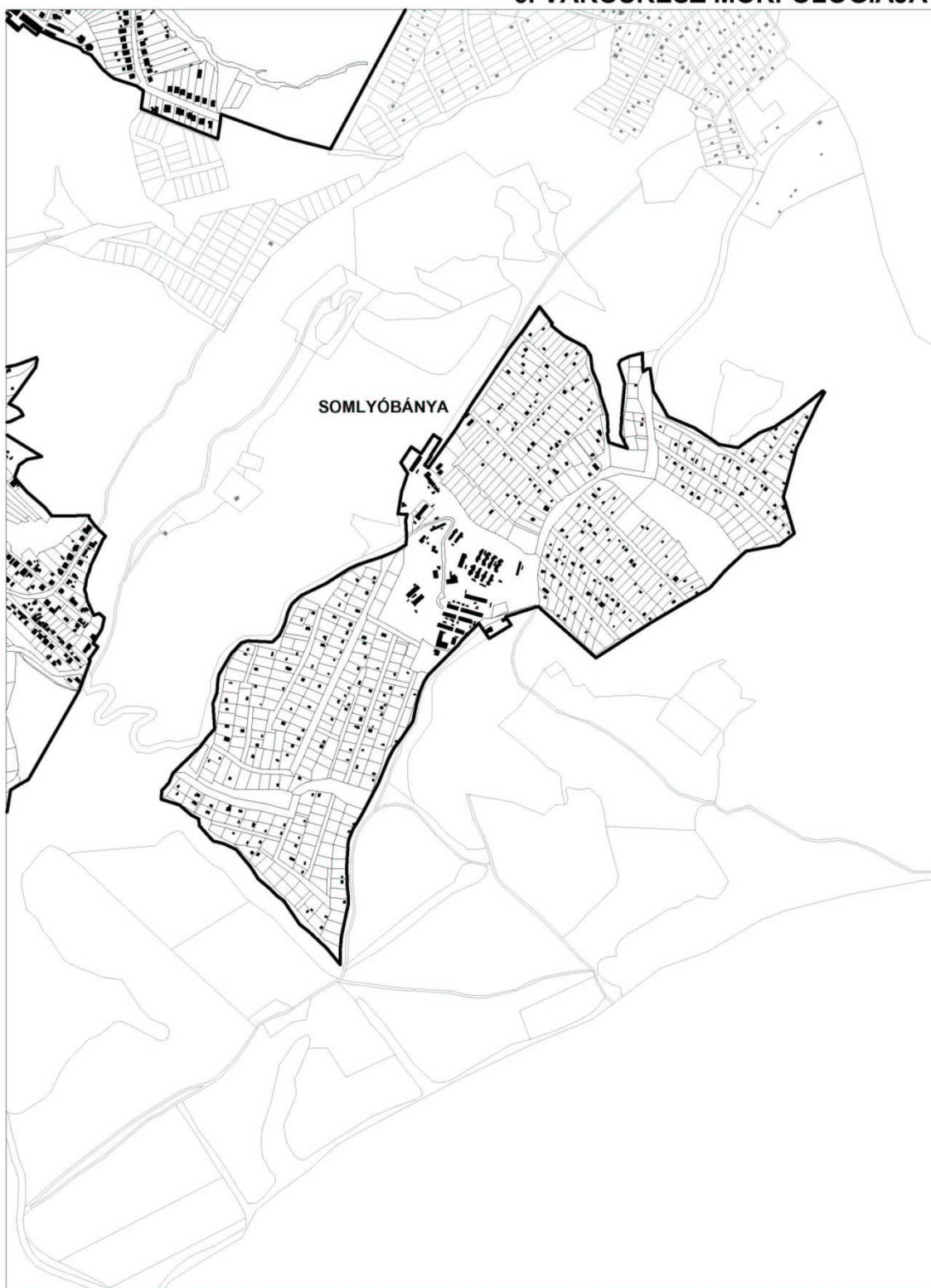
6. VÁROSRESZ MORFOLÓGIÁJA

6. VÁROSRÉSZ: SOMLYÓBÁNYA

6. VÁROSRÉS Z MORFOLÓGIÁJA

Az összevont 6. városrész – az 1. és a 4. mellett – Salgótarján egyik legheterogénebb városrésze, mivel megtalálhatók benne hagyományos beépítésű belső városrészek, egy kisebb lakótelep, falusias jellegű övezetek kertes házakkal, üdülőövezetek, valamint számos kolónialakás.

A városrészen belül Forgách-telepnek a Belvároshoz közvetlenül csatlakozó szakasza részben hagyományos, részben lakótelepi beépítésű, míg távolodva falusias jellegű lakóövezet a jellemző, melynek peremi részén kolónia található (Kazári és Somlyói út találkozási pontja). A 23 db kolóniaépület (87 lakás) földszintes, magas-tetős kialakítású, ikerház jellegű, komfort nélküli lakásokkal. A településrész lakásainak kora változatos, a II. világháborút követő évtizedekből nagyjából hasonló számú jelenleg is használt ingatlan található meg a területen, így a lakások állaga, miként lakónépessége is heterogén.

Somlyóbányatelep eredendően üdülőövezet, melynek szívében húzódik meg, szociális szempontból nem megfelelő lakóövezetként, az egykori bányászok számára átmeneti lakóhelyként épített kolónia. A földszintes, magas-tetős kialakítású, sorház típusú 29 db lakóépületben döntően komfort nélküli lakások találhatók (121 db), a hozzájuk tartozó melléképületekkel együtt rossz műszaki állapotban. A településrész lakásainak 92%-a önkormányzati tulajdonú, 90%-a 1945 előtt épült, 84%-a komfort nélküli, 73%-a egyszobás!

Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrész helyzetét. A 6. városrészben növekvő számban, mintegy 2300-an élnek kb. 400 lakásban, összességében meglehetősen kedvezőtlen társadalmi jellemzőkkel, és lakóhelyi körülmények között. A korszerkezetben a fiatalok és az idősek aránya egyaránt magas, ugyanakkor a szűk középkorú rétegek végzettségi, foglalkoztatási és szociális viszonyai kedvezőtlenek, mivel arányaiban többen rendelkeznek legfeljebb általános iskolai végzettséggel, illetve kevesebben rendszeres jövedelemmel, mint a városban. Magas a foglalkoztatott nélküli, illetve a csak inaktív keresőkkel, vagy munkanélkülivel rendelkező háztartások, illetve családok aránya, amely hozzájárul az alacsony átlagos társadalmi státus fenntartásához, a területnek a város egyik legalacsonyabb szintű presztízséhez. Forgách-telepen a heterogén lakásszerkezet következtében igazán szélső értékű társadalmi mutatókkal ugyanakkor nem lehet találkozni. Ezzel szemben a temető és a Dobó K. út környékén szembetűnők a szociális problémák. Somlyóbánya viszont talán a legrosszabb státusú önálló településrésze a városnak.

A városrészen belül Forgách-telep elérhetősége kedvező, míg Somlyóbánya perifériális helyzetű, ugyanakkor tömegközlekedéssel bekapcsoltak (2A, 2T, 25), a parkolás megoldott. Az önálló településrészek számos közterülettel és zöldfelülettel rendelkeznek, de ezek állapota átlag alatti, a kolóniák környezetében leromló, az infrastruktúra zöme hiányzik, az utak rossz állapotban vannak, az ellátások és szolgáltatások minimálisak (kivéve Forgách-telepnek a Belvároshoz közvetlenül kapcsolódó része: óvoda, általános és középiskola, sportpálya).

A 6. városrész funkciója egyöntetűen lakóterület, ahol a kolónia-probléma megoldása, az infrastruktúra-fejlesztés, valamint a közterületek, a lakóépületek és lakások minőségjavítása az elsődleges cél, amely kedvező hatásokkal jár a környezet állapotára.

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

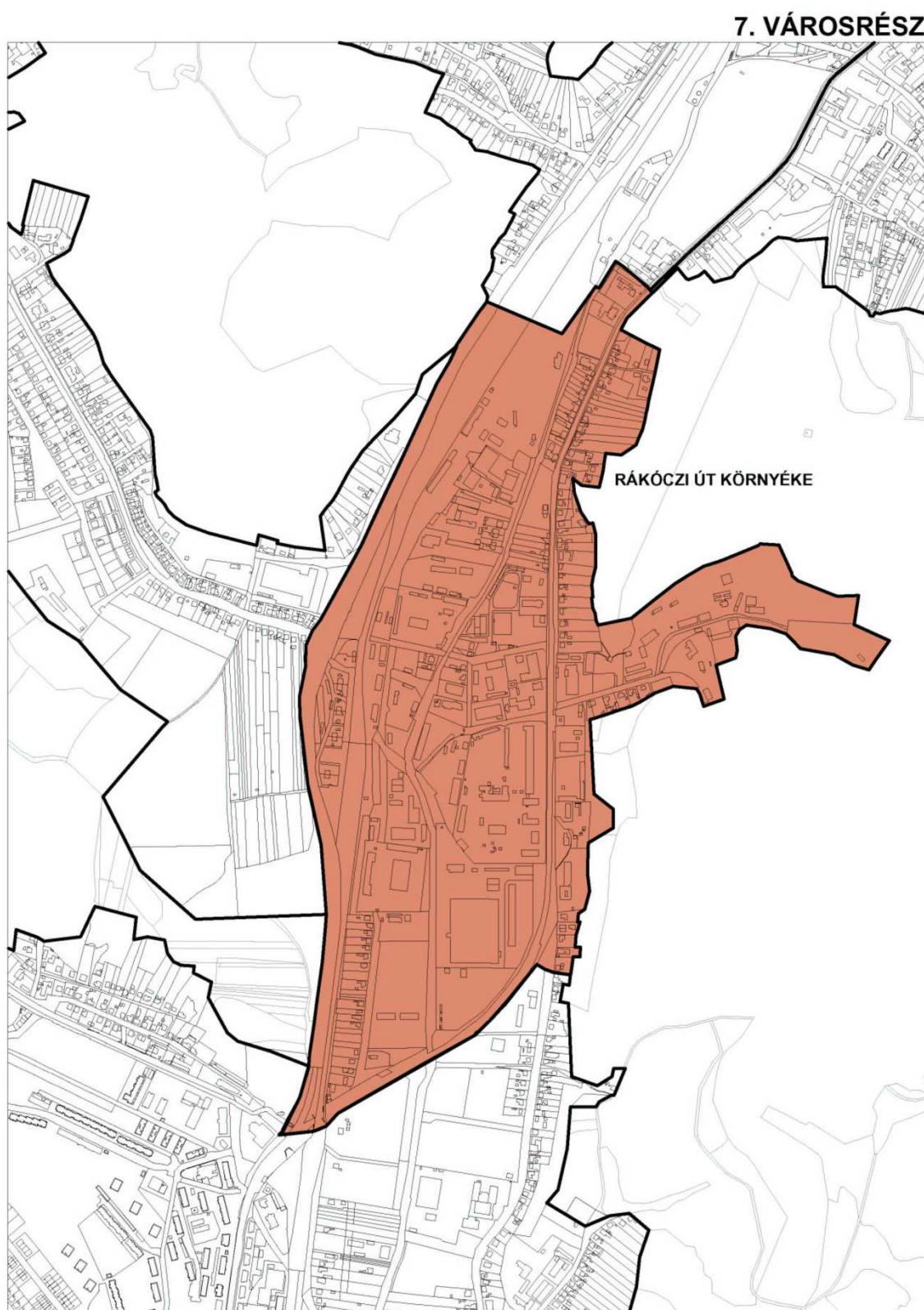
Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	6.városrész
Lakónépesség száma	37262	2065
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	13,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	61,4
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	25
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	28,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	13,7
Lakásállomány (db)	18105	936
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	27,8
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	52
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	20
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,8	44,4
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	51,1
Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980	

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

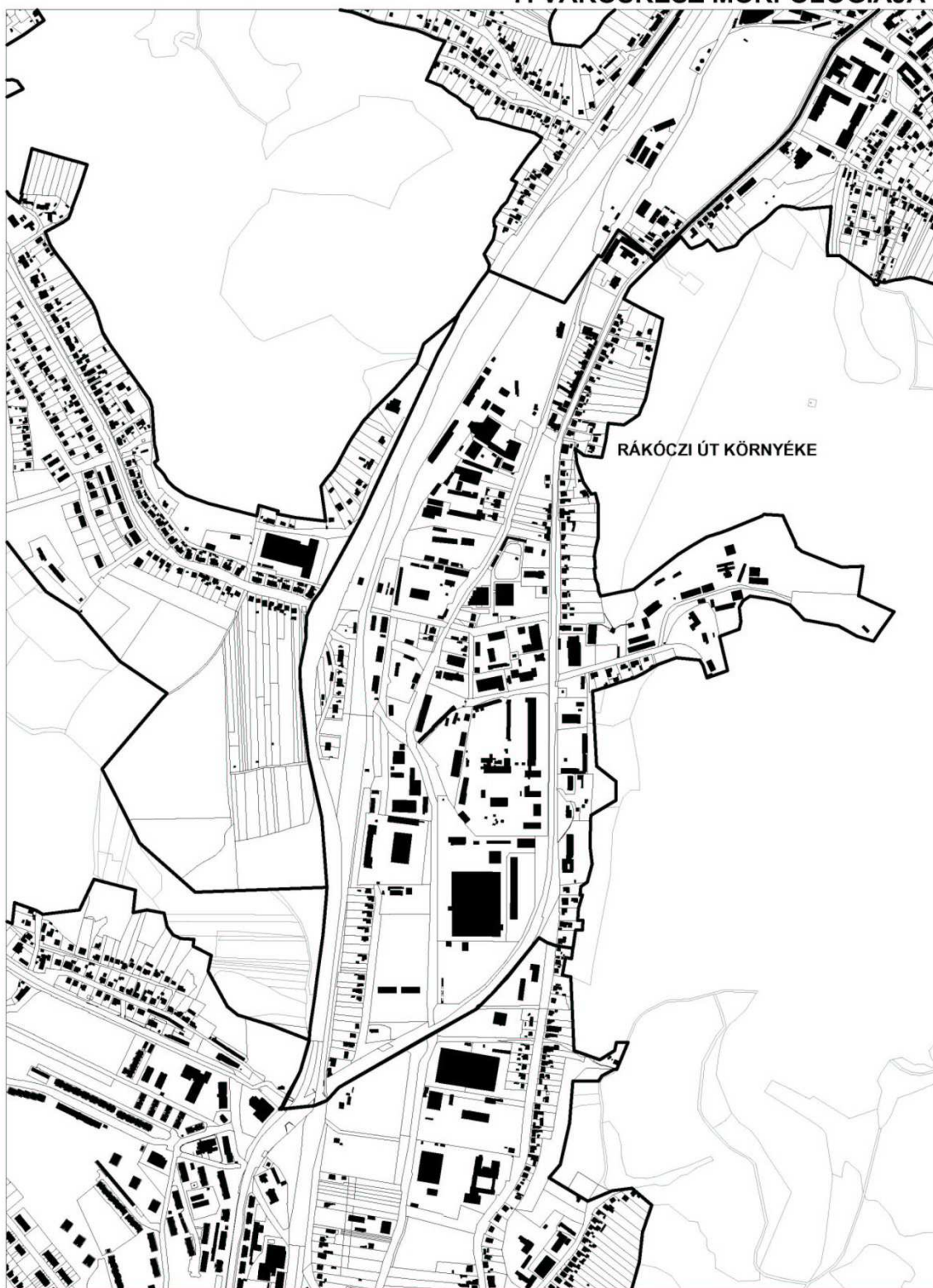
A városrész SWOT elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
Kedvező természeti környezet	Leromlott beékelődő lakókörnyezetek
Nyugodt kertvárosias lakóövezet	Kedvezőtlen a lakások komfortszintje
Növekvő beköltözés	Infrastruktúra zömében kiépületlen
	Somlyóbánya ellátása hiányos
	Magas az eltartottak aránya
	Alacsony átlagos társadalmi státus
	Kedvezőtlen végzettségi viszonyok
	Alacsony foglalkoztatottság
	Szociálisan érzékeny területek koncentrációja magas
Lehetőségek	Veszélyek
Hiányzó infrastruktúra kiépítése	Előregedés fokozódik
Szociális gazdaság fejlesztése	Köz- és lakóterületek állaga leromlik

Tömbrehabilitáció	Szociális problémák fokozódnak
Társadalmi megújulás ösztönzése	Területi szegregáció alakul ki
Foglalkoztatási helyzet javítása	A környező településekről érkező, legalacsonyabb státuszú csoportok beköltözési célterületévé válik

7. városrész: Rákóczi út környéke

7. VÁROSRESZ MORFOLÓGIÁJA

A 7. városrész mindenféle értelemben a szélsőségek negyede, ahol a Belvároshoz közvetlenül csatlakozó értékes központi területek jelentős részét működő és barnamezős iparterületek és vasúti, illetve a teherpályaudvar környezetéhez tartozó kiterjedt üzemi zónák foglalják el. E meghatározó térszerkezeti elemekhez minimális hagyományos beépítésű, zömében kisebb kiterjedésű kertvárosias lakóövezetek csatlakoznak, ahol elavult a lakásszerkezet, és a komfortosság is meglehetősen alacsony szintű a kiemelkedően magas (> 50%) önkormányzati tulajdoni hányad mellett (bérlakások, szociális bérlakások és szolgálati lakások). A második világháború utáni erőteljes iparosítással párhuzamosan az 1960-as években adták át ugyanis a városrész jelenleg is használt lakásainak több mint felét, az utána következő évtizedekben az építési kedv minimálisra csappant a beszűkülő lehetőségek függvényében, ugyanis a szabad területek szinte teljes körűen beépítésre kerültek. A városrész jelenlegi állapotában az elhanyagolt, illetve az alulhasznosított ipari és közlekedési területek nagy aránya miatt rendezetlennek hat.

Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrész helyzetét. Előzőek függvényében a városrészben – rendkívüli növekedési dinamika mellett – még ma is viszonylag kevesen laknak (kb. 800 fő 260 lakásban). Arányaiban kiemelkednek az időskorúak és elenyésző a gyermekek száma, amely magas eltartottsággal, illetve szélsőséges társadalmi adottságokkal párosul. Az aktív korúak magas foglalkoztatottsága mellett magas a rendszeres jövedelemmel rendelkezők, illetve a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is a sok nyugdíjas révén. Összességében kedvezőek a végzettségi viszonyok, és társadalmi szempontból a városrész közepes státusú, ahol zömében alsóközép- és középrétegek élnek.

A városrész elérhetősége kitűnő, utakkal, tömegközlekedéssel, vasúttal kiemelkedően feltárt (vasútállomás és tömegközlekedési csomópont), ugyanakkor óriási az átmenő forgalma ebből következően. Kiemelkedően magas a közterületek és a burkolt felületek aránya, amely kevés zöldfelületnek enged teret. Előzőek állapota azonban leromlott, ugyanúgy, mint az utaké, egyes területeken jelen vannak a parkolási nehézségek. A városrész egyes gazdasági és speciális szolgáltatásokban bővelkedik (nagykereskedelem, raktározás, logisztika, közlekedés, állategészségügy, élelmiszerellenőrzés), ugyanakkor a lakosság ellátáshoz kapcsolódó elemekben hiányos.

A városrész főképp ipari és gazdasági szolgáltatási szerepeket tölt be a városi szintű funkciómegosztásban, amelyekhez lakóövezetek is csatlakoznak. A Rákóczi út és környékének elsődleges célja a funkcióbővítés, melyben az alulhasznosított, zömében barnamezős közlekedési és ipari területek használatának az intenzívebb irányokba történő átalakítása kiemelt feladat, annál is inkább, mivel értékes központi elhelyezkedésű városi területekről van szó. E tekintetben a kereskedelmi, a környezetkímélő ipari és a lakófunkciók bővítése, illetve kialakítása egyaránt számba vehető. A célok megvalósítása révén jelentősen javul a terület rendezettsége, a városszerkezet és -kép, csökkenhet a környezet jelenlegi jelentős terheltsége, amelyet a környezetkímélő gazdasági hasznosítás, az átmenő forgalom csillapítása révén, a parkolási lehetőségek javításával, a közösségi terek és zöldfelületek arányának növelésével is támogatni szükséges.

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

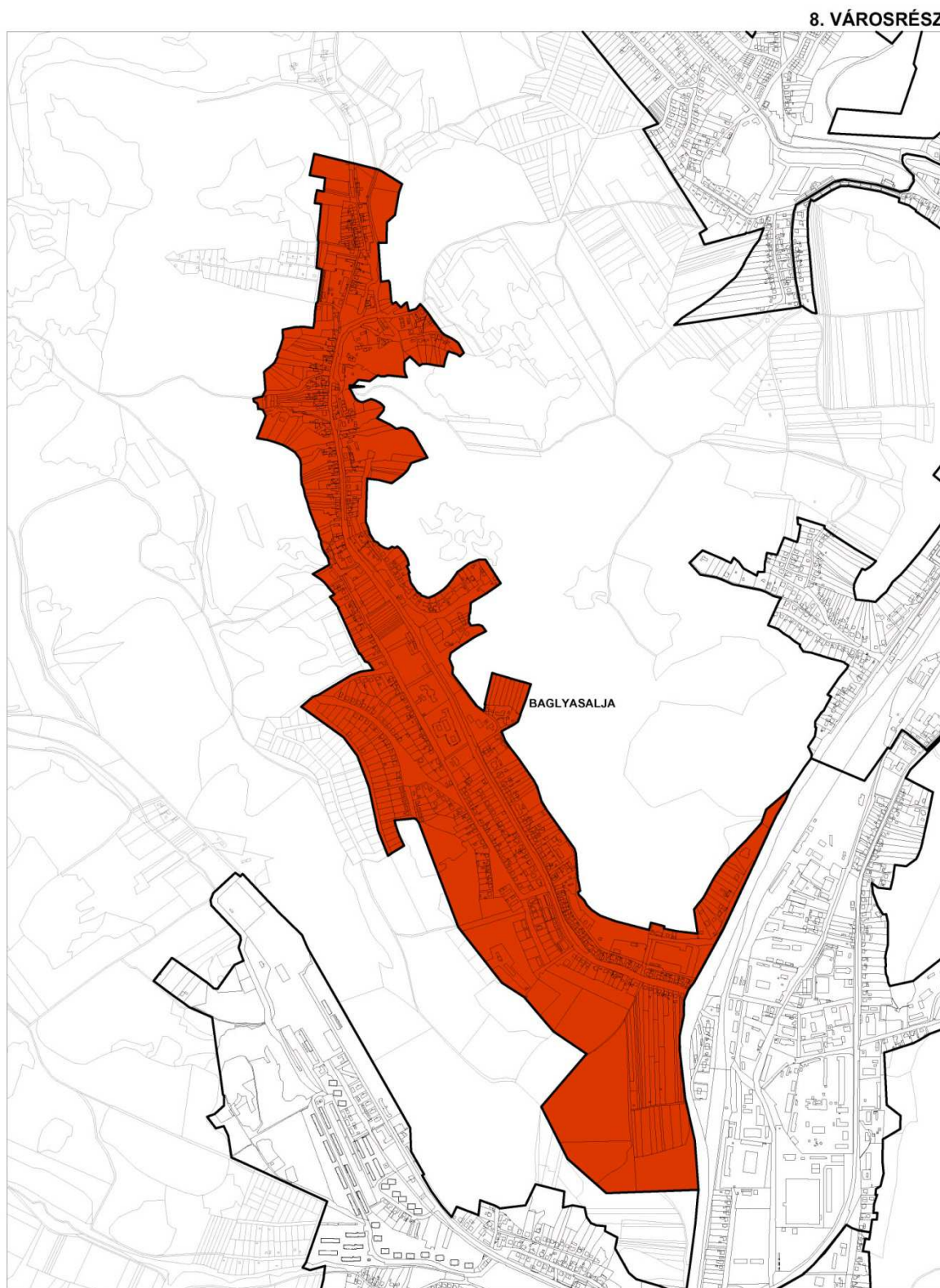
Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	7.városrész
Lakónépesség száma	37262	376

Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	12,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	62,5
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	25,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	33,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	9,7
Lakásállomány (db)	18105	205
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	17,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	47,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	20,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,8	48,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	44,5
Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980	

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

A városrész SWOT elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
Erős ipari és gazdasági szolgáltatási háttér	Nagy kiterjedésű értékes központi városi területek alulhasznosítva
Fejlett gazdasági és lakossági infrastruktúra	Lakókörnyezetbe ékelődő ipari és közlekedési területek
Kitűnő elérhetőség	Leromlott üzemi és csatlakozó területek
Kedvező végzettségi viszonyok	Erőteljes környezeti terhelés
Magas foglalkoztatási szint	Jelentős átmenő forgalom
	Kedvezőtlen a lakások komfortszintje
	Jelentős mértékű előregedés
	Kedvezőtlen a lakosság helyi szolgáltatási ellátottsága
Lehetőségek	Veszélyek
Funkcióbővítő városrehabilitációs beavatkozások	Ipari funkciók kiterjednek
Városszerkezet problémáinak oldása	Környezetterhelés fokozódik
Forgalomcsillapítás	Forgalom növekszik
Barnamezős területek újrahasznosítása	Lakóterületek leértékelődnek
Lakások komfortosságának növelése	Szociális feszültség nő
Városkép javítása	Közterületek leromlanak

8. városrész: Baglyasalja

8. VÁROSRÉSZ MORFOLÓGIÁJA

Baglyasalját 1950-ben Salgótarján megyeszékhelyé nyilvánításának évében csatolták a városhoz. A városrész a Petőfi úton keresztül kapcsolódik Nyugatról a városhoz, egy hosszanti völgyben elhelyezkedve. A terület nagyobb részt falusias jellegű, családi házas beépítésű lakóövezet (néhány leromlott műszaki állapotú önkormányzati tulajdonú kolónialakással), amelyhez kisebb gazdasági és egyéb (kiskerti) övezet is csatlakozik. A lakások valamivel több, mint fele 1945 előtt épült, amelyek az átlagos lakótelepi lakásokhoz képest nagyobb alapterületűek. Az értékesebb területek a központi várostesthez közelebb helyezkednek el, és ez meghatározza a völgy belső tagozódását is.

Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrész helyzetét. Baglyasalján növekvő számban élnek, jelenleg mintegy 1800-an 600-at meghaladó számú lakásban. E városrész lakossága a legfiatalosabb egész Salgótarjánban, ahol a gyermekkorúak aránya meghaladja a 21%-ot, ugyanakkor az idősek aránya átlag körüli. Mindez magas eltartottságot és ebből következően jelentősebb szociális nehézségeket is jelez. Ugyanakkor alacsony végzettségi szint és foglalkoztatottság mellett magas a munkanélküliség és a rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők aránya. Ráadásul ez területileg is tagoltan jelentkezik, mivel a hátrányos helyzet a várostól földrajzilag távolodva fokozódik, és területileg koncentrálnak is. Ennek következtében a várostól távoli baglyasaljai részekben alacsonyabb státusúak élnek (Katalintelep), a középső területeken az alsóbb középosztályok vannak nagyobb arányban jelen, míg a városhoz közelebbi zónában közepes a társadalmi és lakóhelyi státus.

A városrész megközelíthetősége egy irányból lehetséges, ugyanakkor a tömegközlekedésbe bekapcsolt (4-es, 14-es, 46-os busz). A közterületek és zöldfelületek száma és állapota átlagos, a parkolás megoldott. A városrész zömében rendelkezik az alapvető infrastrukturális és szolgáltatási és rekreációs ellátással (óvoda, általános iskola, diákotthon, posta, orvosi rendelő, idősek otthona sportpálya, étterem, szauna).

A városrész lakóhelyi funkciót tölt be, melynek megtartása és megerősítése a középtávú cél. Ehhez a kolónialakások helyzetének megoldása és a nehéz szociális körülményekkel kapcsolatos problémák tartós kezelése is hozzátartozik. Mindezek környezeti hatásai kedvezőek mind természeti, mind épített környezeti vonatkozásokban.

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	8.városrész
Lakónépesség száma	37262	1779
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	18,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	53,5
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	27,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	36,9
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	9,6
Lakásállomány (db)	18105	631
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	22,3

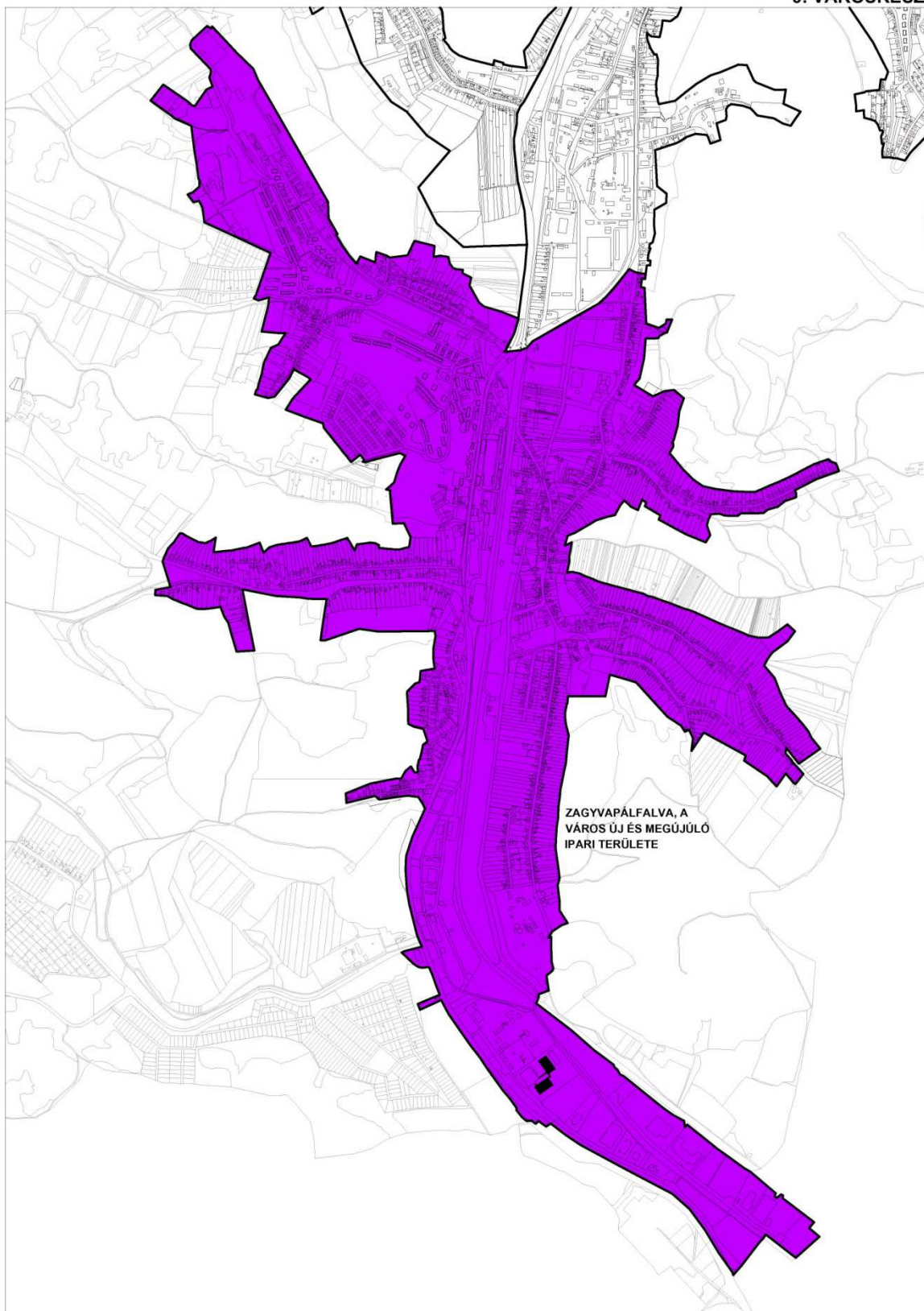
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	56,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	27,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,8	40,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	54
Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980	

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

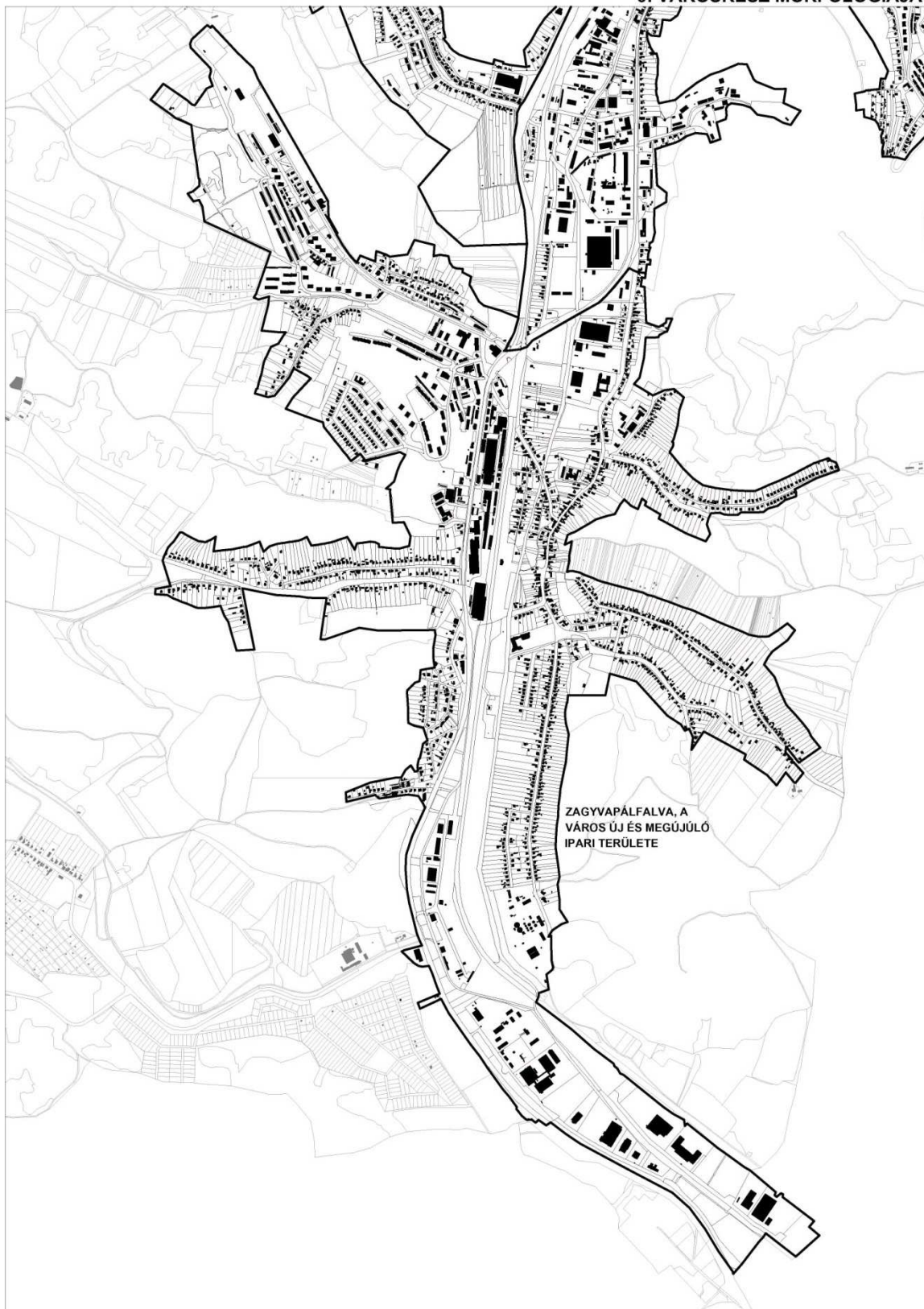
A városrész SWOT elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
Kedvező természeti adottságok	Alacsony végzettségi szint
Nyugodt kertvárosias lakókörnyezet	Magas munkanélküliség és inaktivitás
Növekvő beköltözés	Koncentráltan megjelenő alacsony társadalmi státus
Kiemelkedő fiatalok-arány	Koncentráltan megjelenő kedvezőtlen lakóhelyi adottságok
Kedvező szolgáltatási ellátási szint	Leromlott állapotú közterületek és középületek
	Fokozott szociális problémák
Lehetőségek	Veszélyek
Infrastruktúrafejlesztés	Lakóterületek állaga leromlik
Szociális gazdaság erősítése	Közterületek leromlanak
Helyi foglalkoztatás növelése	Szociális problémák eszkalálódnak
Tömbrehabilitáció	

9. városrész: Zagyvapálfalva

9. VÁROS RÉSZ

9. VÁROSRÉSZ MORFOLÓGIÁJA

Zagypálfalva önálló települést 1961-ben csatolták Salgótarjánhoz. A II. világháború után erőteljes iparosodott, majd a rendszerváltás után az ipari park létrehozásával ez a karakter tovább erősödött. A

városrész eltérő jellegű gazdasági és lakóterületi egységekből áll, ahol a lakótelepi (Gorkij), a kertvárosias és a falusias beépítés mellett kolónialakások is megtalálhatók (Hősök útja, Hársfa u.; Csokonai út), de szociális szempontból nem megfelelő lakóterületet jelentenek egyes panelházak is (Zöldfa u.), ugyanakkor az ipar és a szolgáltatások is erőteljesen képviseltetik magukat (21-es főút és vasút közti területek, ipari park). A Hársfa úti földszintes kolóniák sorházaszerűen egybeépültek, ugyanakkor a Csokonai úton a földszintes, a Hősök úton az egy emeletes, magas-tetős kialakítású épületek egyaránt rendkívül avult műszaki állapotban vannak. A lakások nyolcada a II. világháború előtt, illetve az 1960-as években épült, legnagyobb részük azonban az 1970-es (1/4-e) és az 1980-as években (1/3-a). Többlakásos lakóépületek építésével jelentős lakóterületi fejlesztések indultak meg a 2000-es években is (2004-től). A lakások 85%-a megfelelő komfortfokozatú.

Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrész helyzetét. Zagyvapálfalva a második legnagyobb népességű városrész, ahol mintegy 9900 fő él kb. 3800 lakásban. A városrész funkcionális sokszínűsége mellett a lakosság összetétele is heterogén, így az átlagos társadalmi mutatók sokszor szélsőséges eltéréseket takarnak. A városrész fiatalos korszerkezetű, ugyanakkor átlagos végzettségi, foglalkoztatási, jövedelmi és szociális helyzettel jellemezhető. A lakótelep itt is közepes státusú, mint a város többi lakótelepe is, ahol alsóközép- és középrétegek élnek, míg a kertváros részen egyértelműen magasabb státusú felsőközéposztályok. A falusias terület a város más hasonló funkciójú területeivel megegyező adottságokkal rendelkezik. A Zöldfa és Hársfa utca lakói döntően a pécskői cigánydombról ideköltöztetettek és a leszármazottaik, akik rendkívül alacsony státusúak, és minden fajta és jellegű szociális és gazdasági probléma halmozottan jelen van az életükben. További kisebb, társadalmi szempontból figyelmet érdemlő, leromló, szociálisan veszélyeztetett területek is beékelődnek a városrészbe: a Budapesti út – Rákóczi út – Csokonai út közé bezárt vasút és iparterület menti beékelődő zóna, a Keszi u. környezete, valamint az egykori zártkertek Kotyháza és Kormospuszta környezetében.

Zagyvapálfalva Salgótarján déli kapujaként a legjobb elérhetőségű városrész, ahová a 21-es mellett a 22-es főút is érkezik, továbbá más alsóbbrendű utak is becsatlakoznak, és rendelkezik vasúti, illetve távolsági autóbusz megállóhelyel, továbbá tömegközlekedéssel kitűnően feltárt többszörös buszfordulóként, végállomásként. A városrész közterületekkel és zöldfelületekkel jól ellátott, melyek állapota a leromlottól az újig és magas szinten karban tartottig változó. Zagyvapálfalva gyakorlatilag város a városban, mivel az infrastruktúrák és a szolgáltatások szinte teljes köre elérhető, bár utóbbiak főként a lakótelepen (óvoda, általános és középiskola, művelődési ház, felnőtt és gyermekorvosi rendelők, gyógyszertár, posta, idősek klubja, sportpálya), illetve a Csokonai és Nagymező utcák találkozásánál.

Lakóhelyi és gazdasági szempontból a városrész a Belváros és tágabb környezetéhez hasonlóan (4. városrész) vegyes funkciójú, mivel több különböző szerepet is betölt. Lakótelepi rész a Gorkij, kertvárosias lakóövezet a mellette lévő terület, falusias jellegű beépítés jellemzi régi Zagyvapálfalvát a főút két oldalán, illetve a Kazár-völgyben és a Vizslásra vezető út mentén. Szociális szempontból kedvezőtlen helyzetű a Hősök, a Zöldfa és a Hársfa utca tágabb környéke, valamint a Batsányi és a Csokonai út egyes részei, ipari terület a 21-es út és a vasút menti déli zóna, valamint az ipari park, de a város peremén egyéb övezet is található (kiskeretek a Sámsonháza felé vezető út mentén). Mindezek a lakóhelyi, a rekreációs, a gazdasági és szolgáltatási, a kereskedelmi, a kulturális, valamint a közlekedési alközponti szerepeit emelik ki. Közülük a lakóhelyi szerepek minőségjavítás melletti megerősítése, illetve a gazdasági, a kereskedelmi, a kulturális és a rekreációs funkciók kibővítése a városrész célja.

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	9.városrész
Lakónépesség száma	37262	8840
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	14,7
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	64,1
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	21,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	22,9
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	12,1
Lakásállomány (db)	18105	3819
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	6,4
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	44
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	15,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,8	51,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	41,9
Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980	

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

A városrész SWOT elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
Széleskörű funkciók	Beszűkült várostest, minimális fejlesztési területek
Jelentős alközponti és kapuszerep	Koncentráltan megjelenő kedvezőtlen lakóhelyi adottságok
Kiemelkedő gazdasági és kereskedelmi potenciál	Koncentráltan megjelenő leromlott állapotú közterületek
Munkahelyek száma magas	Koncentráltan jelenlévő alacsony társadalmi státusz
Kedvező infrastrukturális és szolgáltatási ellátási helyzet	Koncentráltan jelenlévő fokozott szociális problémák
Kitűnő elérhetőség	Devianciák magas fokú utcai megjelenése
Rendezett lakókörnyezetek	
Kiterjedt közösségi terek	
Fiatalos korszerkezet	
Növekvő beköltözés	
Lehetőségek	Veszélyek

Szociális városrehabilitáció	Peremi helyzetű és beékeltszociális krízisterületek kiterjednek
Lakáskörülmények koncentrált javítása	Lakosságcsereélődés kedvezőtlenebb státus irányába
Foglalkoztatás növelése	Közterületek állapota romlik
Funkcióbővítés	Lakótelepi épületek állapota leromlik
Gazdasági infrastruktúra fejlesztése	
Kereskedelemfejlesztés	

10. városrész: Külterület (Eresztvény nélkül)

A mezőgazdasági jellegű külterületek egyes volt zártkerti, üdülő jellegű zónák mellett némi ipart és szolgáltatást is magukon hordoznak. 2001-ben 21 külterületi részt tartott nyilván a KSH: András telep, Csenyikvölgy, Csókáspuszta, Dugdelpuszta, Eresztvény, Gyurtyános, Kisponyipuszta, Kormospuszta, Kotyháza, Magyarbánya, Nyárjaspuszta, Nyesésdűlő, Ökörkő, Pécskőpuszta, Salgópuszta, Somositanják, Somoskőitánya, Szánasalja, Szigetpuszta, Szilvaskő és Újbányatelep. Az alábbiakban a 2001-es népszámlálási adatoknak megfelelően a 2008-as vizsgálat alapján mutatjuk be a városrész helyzetét. A különböző típusú külterületi lakott helyeken hivatalosan mintegy 280 fő él állandó jelleggel kb. 100 lakásban, ennek ellenére vélhetően sokkal többen költöztek ki a volt zártkerti részekbe is a hivatalosan üresen álló üdülőházak téliesítésével.

A széttagoltan elhelyezkedő külterületi lakott részek megközelíthetősége kedvezőtlen, földutakon keresztül lehetséges. A vízvezetékesen javítani szükséges. A mezőgazdasági használat megtartása, a volt zártkerti zónákban az üdülő jelleg erősítése, az idegenforgalmi jellegű funkcióbővítés, a lakóterületek visszaszorítása, illetve ipari-szolgáltató területek integrálása a közép- és hosszú távú cél, amely egybeesik a környezetminőséget javító érdekekkel.

A város egészére vonatkozó 2011-es népszámlálási adatok a KSH fentiekkel azonos vizsgálatai szerint a következők.

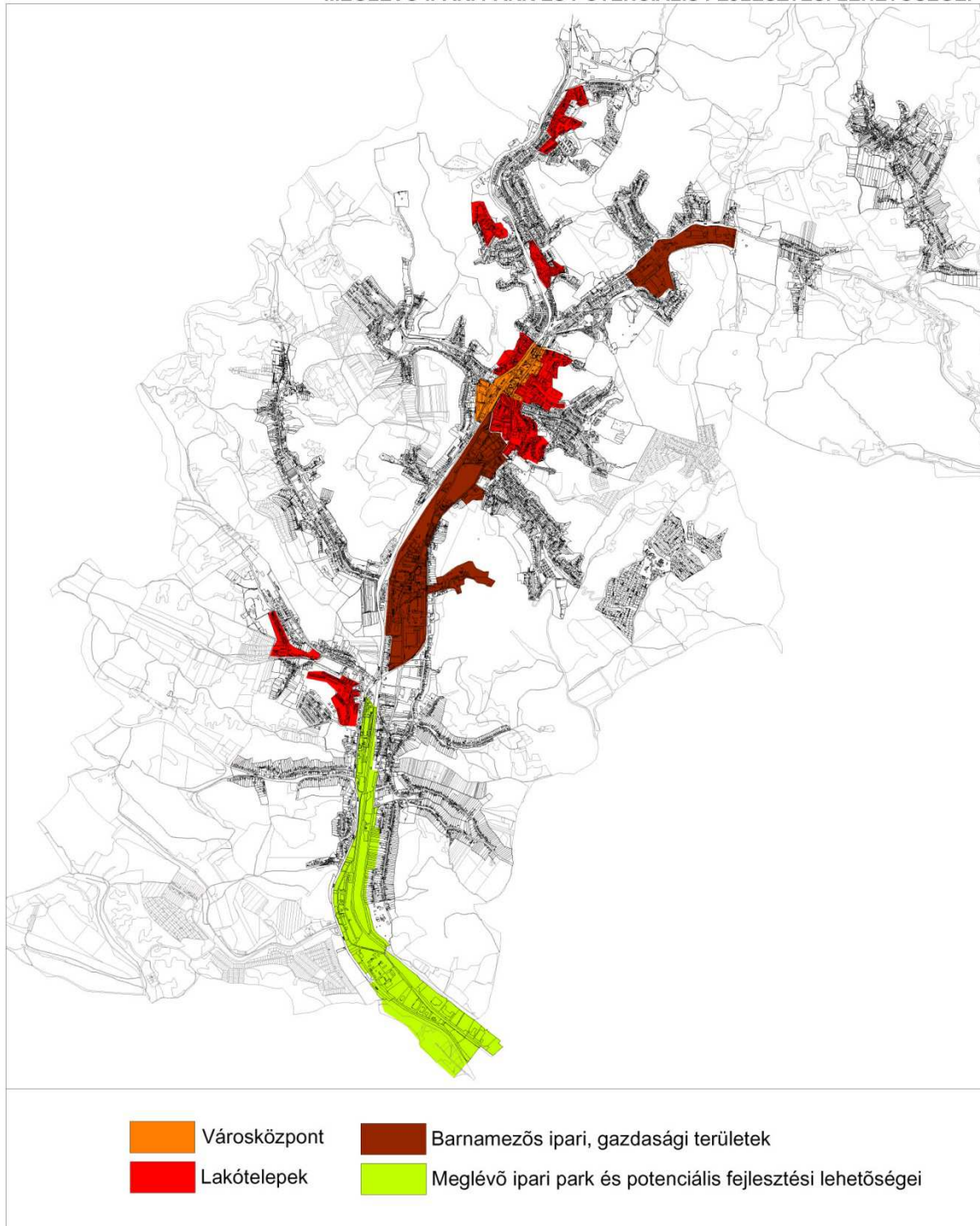
Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	10.városrész
Lakónépesség száma	37262	96
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	6,3
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	61,5
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,2	32,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	39
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,9	6,3
Lakásállomány (db)	18105	64
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	56,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	43,4	54,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	25,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,8	41,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	51,9

Állandó népesség száma A mutató a település egészére állítható elő, a településrészekre, akcióterületekre, szegregátumokra nem	37980	
---	-------	--

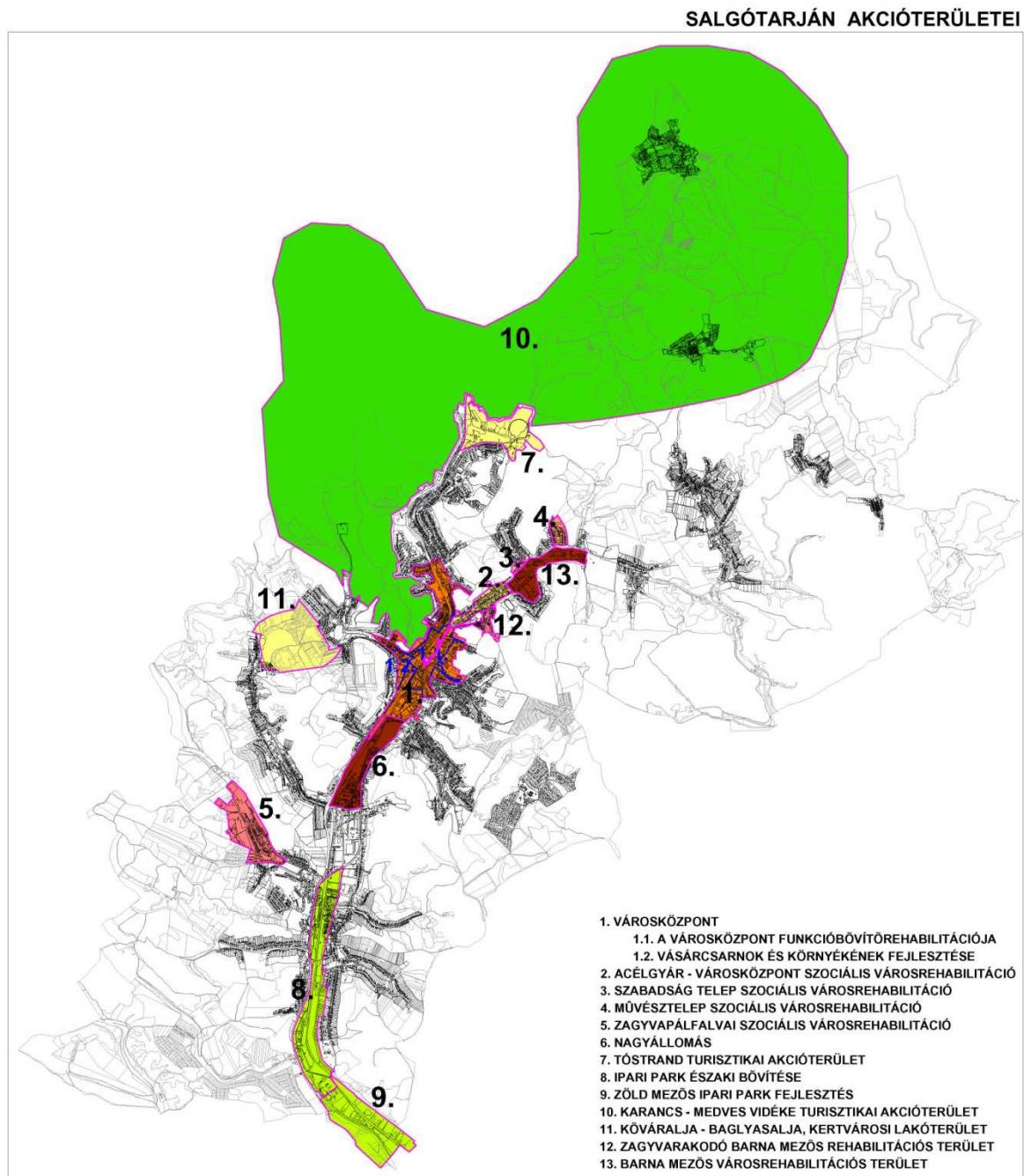
* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait

A városrész SWOT elemzése	
Erősségek	Gyengeségek
Intenzív mezőgazdasági használat	Kevésbé differenciált mezőgazdasági termelés
Kapcsolódó üdülőjellegű funkciók	Rossz elkérhetőség
Lehetőségek	Veszélyek
Ipari-szolgáltató funkciók visszaszorítása	Mezőgazdasági eredetű környezetterhelés fokozódása
Lakóterületi funkciók korlátozása	Ipari-szolgáltató funkciók kiterjedése
Üdülőterületi hasznosítás bővítése	Üdülőterületek állandó jellegű használatából származó szennyezések növekedése
Mezőgazdasági termelés diverzifikálása	Lakóterületi szerepek növekedése

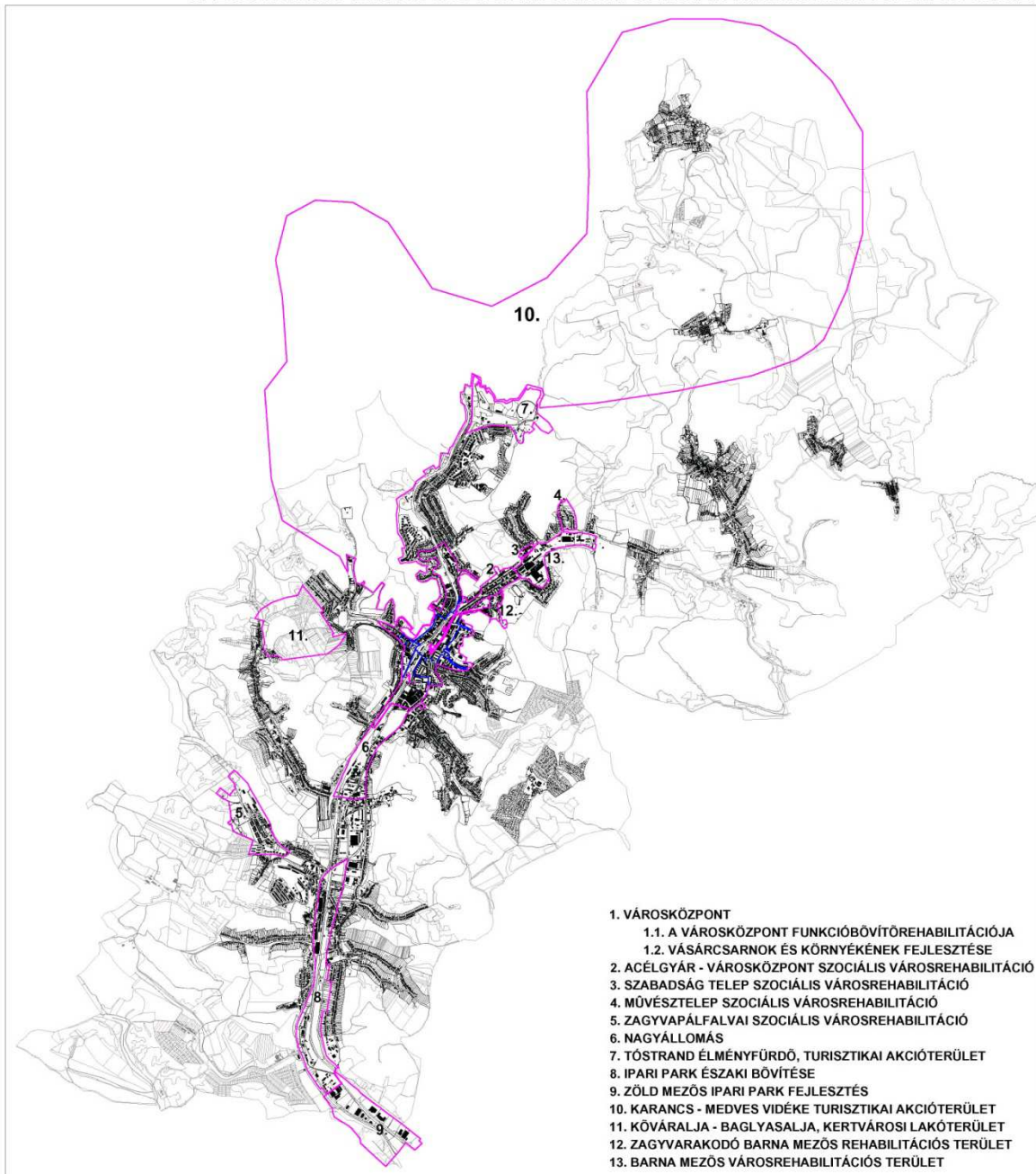
**A LEGJELENTŐSEBB LAKÓTELEPEK, BARNA MEZŐS TERÜLETEK, VALAMINT A
MEGLÉVŐ IPARI PARK ÉS POTENCIÁLIS FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI**

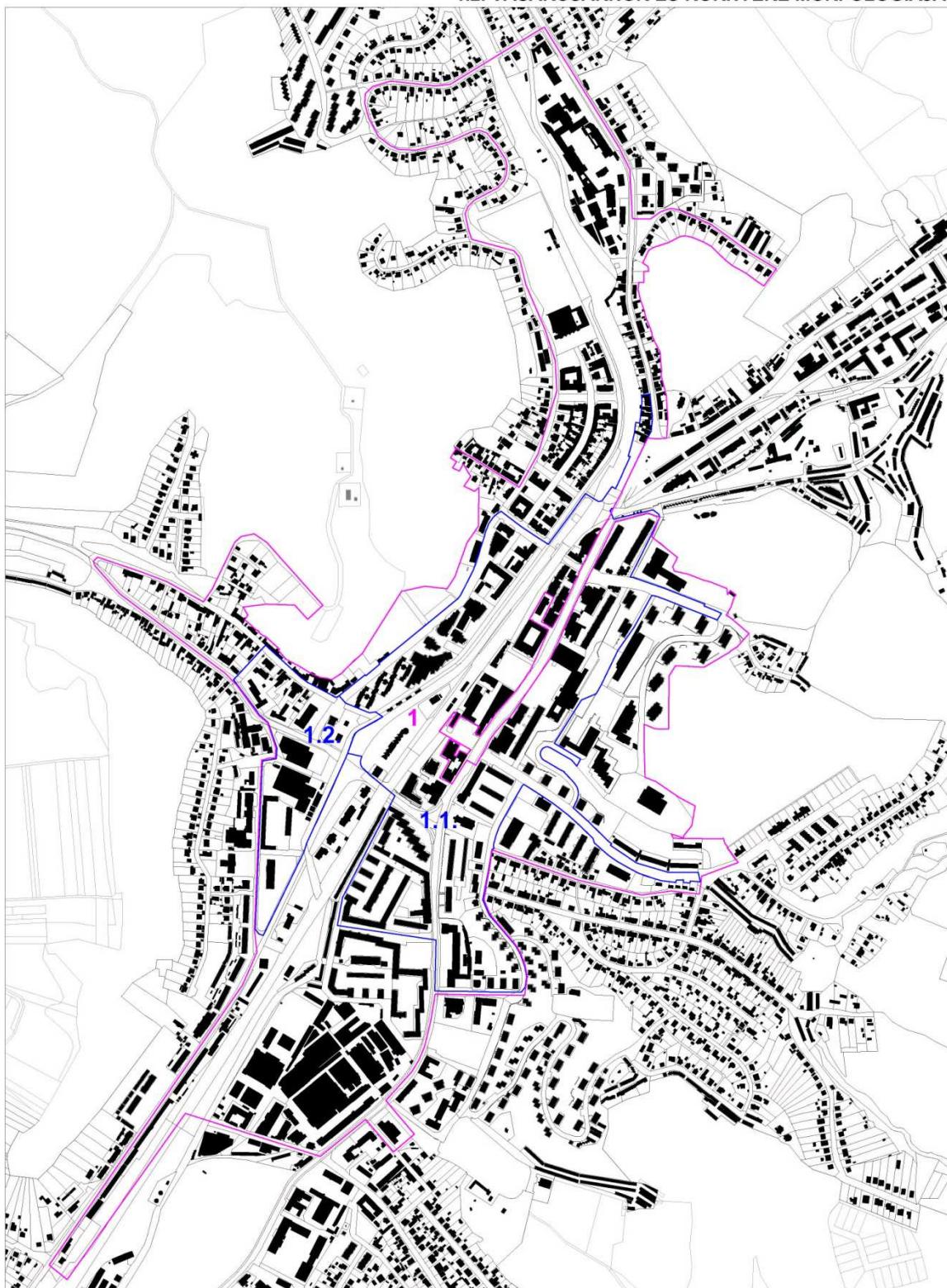
3.3 Az akcióterületek lehatárolása, térképi ábrázolása

SALGÓTARJÁN VÁROSI SZÖVETÉNEK MORFOLÓGIÁJA AKCIÓTERÜLETEKEN BELÜL

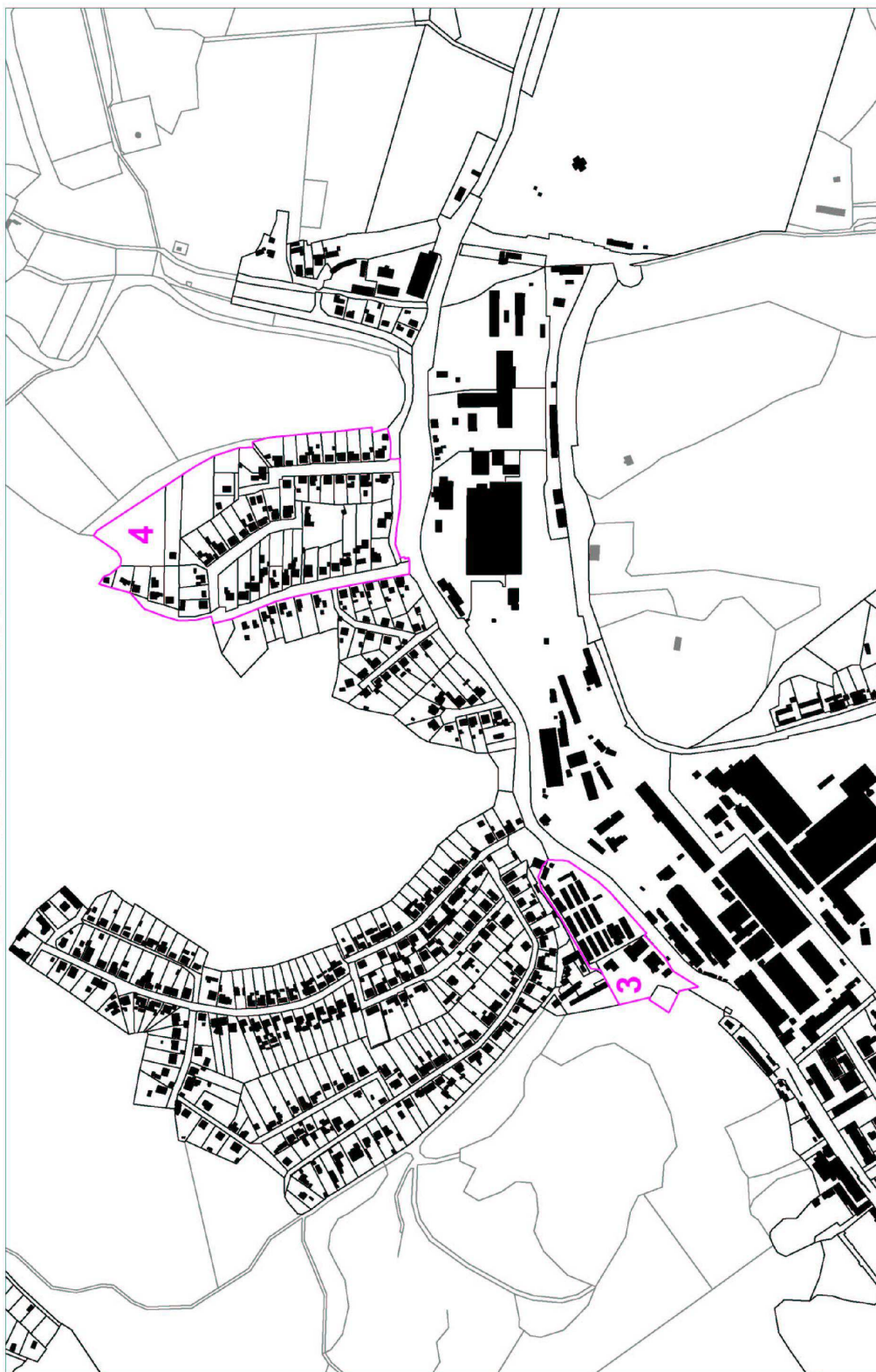
1. VÁROSKÖZPONT MORFOLÓGIÁJA
1.1. A VÁROSKÖZPONT FUNKCIÓBŐVÍTŐ REHABILITÁCIÓ MORFOLÓGIÁJA
1.2. VÁSÁRCSARNOK ÉS KÖRNYÉKE MORFOLÓGIÁJA

2. ACÉLGYÁR - VÁROSKÖZPONT SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ MORFOLÓGIÁJA

3. SZABADSÁGTELEP SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ MORFOLÓGIÁJA
4. MŰVÉSZTELEP SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ MORFOLÓGIÁJA

5. ZAGYVAPÁLFALVAI SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓ MORFOLÓGIÁJA

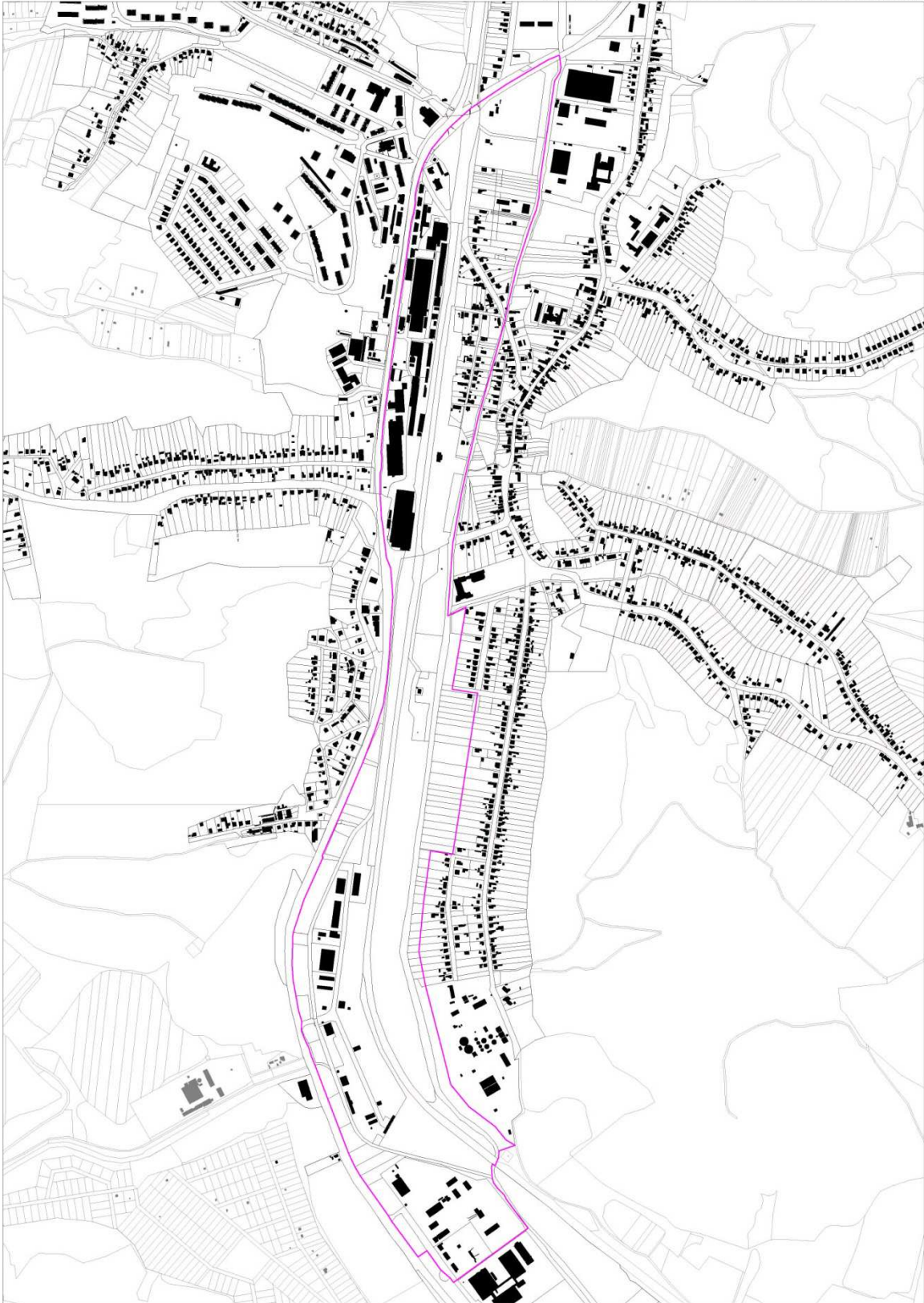
6. NAGYÁLLOMÁS MORFOLÓGIÁJA

7. TÓSTRAND ÉLMÉNYFÜRDŐ, TURISZTIKAI AKCIÓTERÜLET MORFOLÓGIÁJA

8. IPARI PARK ÉSZAKI BŐVÍTÉS MORFOLÓGIÁJA

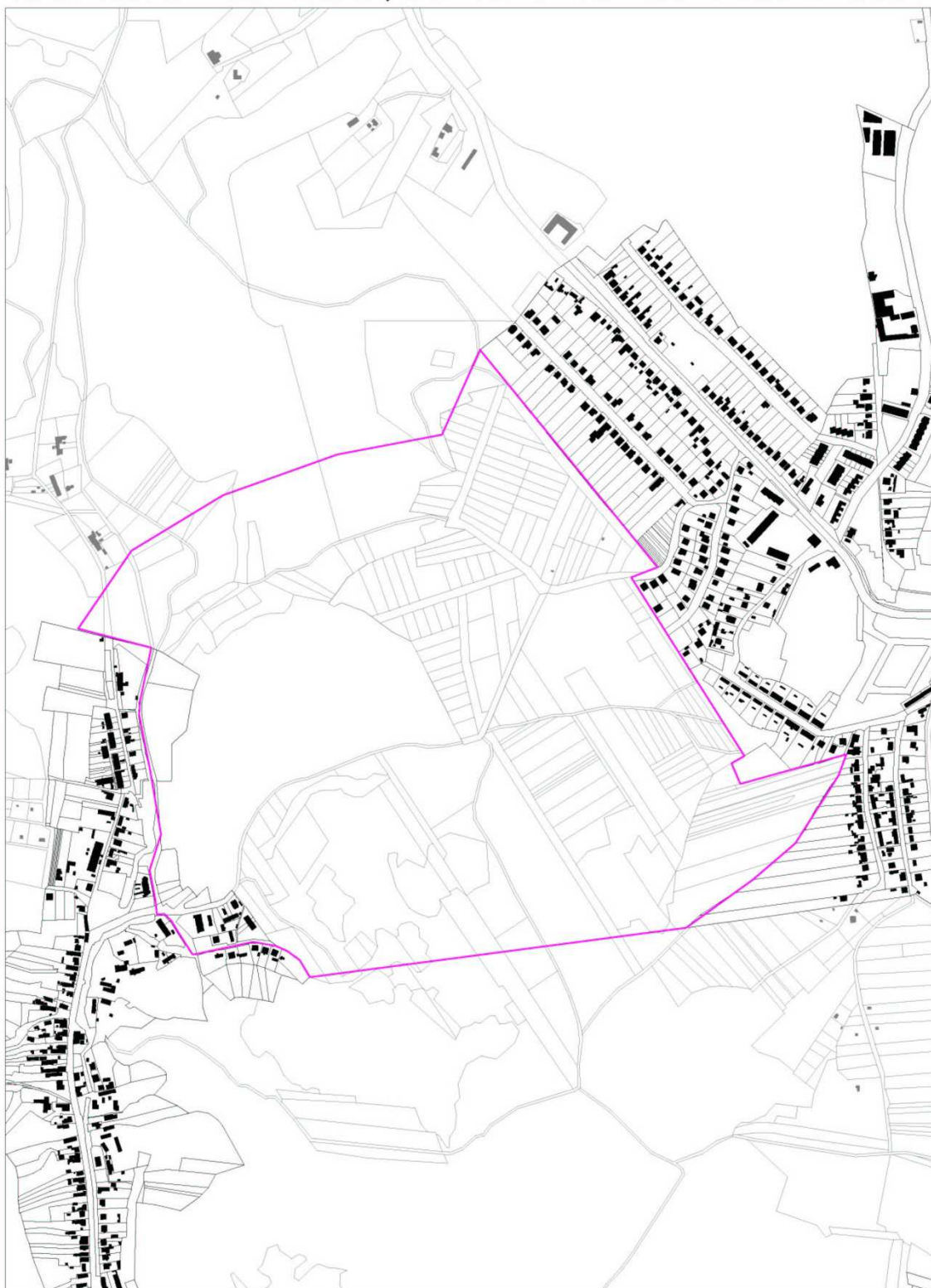

9. ZÖLD MEZŐS IPARI PARK FEJLESZTÉS MORFOLÓGIÁJA

11. KÖVÁRALJA - BAGLYASALJA, KERTVÁROSI LAKÓTERÜLET MORFOLÓGIÁJA

12. ZAGYVARAKODÓ BARNA MEZŐS REHABILITÁCIÓS TERÜLET MORFOLÓGIÁJA
13. BARNA MEZŐS VÁROSREHABILITÁCIÓS TERÜLET MORFOLÓGIÁJA

